

glas **HDZ**_a

godina X - broj 25 - prosinac 2017 - www.hdzbrckodistrikt.org

Glasilo HDZ BiH organizacije za Brčko distrikt BiH

10
godina s Vama

IMPRESSUM

IZDAVAC

Hrvatska demokratska zajednica BiH
Organizacija za Brčko Distrikt BiH

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK
dr. Anto Domić

GRAFIČKO OBLIKOVANJE
GRAFIČKI I TEHNIČKI UREDNIK
marichart

LEKTOR
I.K, J.K, Nataša Medar

FOTOGRAFIJA
fotoart

UREDNIŠTVO
Dr. Anto Domić, Ankica Gudeljević,
Ivo Filipović, Pero Gudeljević, Ilija Marić,
Ružica Jokić, Delfa Dejanović,
J. K. R. M., Emanuel Zakarić, Ljubica Jurić,
Ankica Franjić, S. D., V. N., Marinko Geljić,
I. K., Jelena Nikić, Darjan Nikić,[†]
Adrijana Pavić, Miroslav Geljić, J. G.,
Marina Lučić, Ljubica Sluganović, Marija Medar,
Nataša Medar, M. P. Lucija Ždravac, M. P., Z. B.,
Darko Antić, M. M., Ružica Ilić, I. B.,
Mara Pavlović, Tea Ružić, M. R., I.C,
Daniela Zečević, Irena Trifunović, Nina Letić

ADRESA
Bulevar mira 2
76100 Brcko Distrikt BiH
Bosna i Hercegovina

tel./fax: ++387 (0)49/21 73 76

eMail: info@hdzbrcko.org

www.hdzbrckodistrikt.org

NAKLADA
3000 primjeraka

Besplatan primjerak

SADRŽAJ

UVOD **3**

DESETA GODIŠNJICA GLASILA HDZ-a **4**

OD OSNUTKA DO DANAS > 27. GODINA USPIJEHA! **5**

ALUMNISTICE VI GENERACIJE **7**

BJELJANSKO SIJELO 2017. PREDSTAVLJANJE TRADICIJE I OBIČAJA **8**

BRČKO I SCHLADMING GRADOVI POBRATIMI **9**

DANAS IDEM BICIKLOM, A TI? **10**

KRUH NAŠ SVAGDANJI **11**

DRUGI POSJET BRČAKA OTOKU CRESU **12**

EKOLOGIJA - BORBA ZA ŽIVOT ČOVJEKA **13**

SAMO JEDNA ZEMLJA **14**

FOTOPRIČE IZ STARINA **15**

U ORAŠJU ODRŽANA 5. VEČER HERCEGOVINE U POSAVINI **16**

HRVATI U BRČKO DISTRIKTU – MOĆ INSTITUCIJA I NEMOĆ IDENTITETA **17**

INTERVJU S DR. BORISLAVOM ĐULABIĆEM **18**

ODRŽANE JAVNE TRIBINE PO SVIM TEMELJNIM OGRANCIMA **20**

ZVONE ZVONA NA KAPELI SV. JURAJA **22**

TRAGOM KULTURNOG NASLIJEĐA POSAVSKOG KRAJA U RUHU KUDOVA **24**

OSMIJEH ZA OSMIJEH **25**

NOVO SRCE **26**

OD DOŠAŠĆA DO TRI KRALJA **28**

OD IDEJE DO PROJEKTOG MENADŽERA **31**

SLUŽBENI POSJET PREDSJEDATELJA PREDSJEDNIŠTVA BIH **33**

SAMI NAPRAVITE KOMPOST **34**

SPECIFIČNOSTI BRČKO DISTRIKTA NA EUROPSKOM PUTU **34**

SVETI FRANJO I PRIRODA **35**

SVETI IVAN KRSTITELJ **36**

SVI SVETI **37**

TRAGOM PROŠLOSTI - BOBOVAC **38**

VRIJEDNO SPOMENA – SINIŠA GLAVAŠEVIĆ **39**

VEČE ŽENA **41**

DR. ANTI DOMIĆU ZAHVALA U IME SVESRDNE POTPORE

U REALIZIRANJU HRVATSKO KATOLIČKIH POTREBA **42**

ZAJEDNICA ŽENA „KRALJICA KATARINA KOSAČA“ HDZ-A BIH **43**

UVOD

Poštovani čitatelji, drage članice i članovi HDZ-a BiH, uvaženi simpatizeri Glasa HDZ-a!

Svjedočimo 25. broju koji je priređen povodom prvoga desetljeća našega druženja. Pred kraj, sada već davne, 2007. godine započeli smo ovo naše zajedničko putovanje kroz vrijeme jer smo vam željeli slati informacije i poruke na hrvatskome jeziku o radu HDZ-a BiH i hrvatskoga naroda. Ovim smo vam putem pezentirali fotografije i tekstove s događaja kojima smo svjedočili i kojih ćemo se rado sjećati. Ovakva suradnja već sada pokazuje veliku povijesnu vrijednost jer, listajući brojeve naših novina, uvjerio sam se da desetljeće i nije tako kratko razdoblje. Dosta se događaja zabilježilo u ovom razdoblju kao što su: posjet važnih osoba našem kraju, u novinama je ispričano mnogo priča o domovinskom ratu, druženja s našim svećenicima povodom vjerskih blagdana, organiziranje stranačkih obljetnica, edukativnih i kulturnih događaja, ali i izbor prvoga gradonačelnika iz našega naroda i velike „borbe“ HDZ-ovih dužnosnika za interese hrvatskoga čovjeka. Listajući naše novine vidjet ćemo nasmijane i razdragane ljude koji svim srcem štite od zaborava našu kulturu, vjeru, jezik i običaje – jednim izrazom čuvaju našu tradiciju. Rijetke su prigode u našem okruženju koje daju mogućnost čitanja tekstova na našem hrvatskom jeziku. Očuvanje hrvatskoga jezika čuva nas od asimilacije koju mnogi domaći i međunarodni čimbenici propagiraju i potiču.

Nažalost, život nije jednoličan. On je mozaik dobra i zla, sreće i veselja, nadanja i vjere, pa su naše novine zabilježile odlazak s ovoga svijeta naših istaknutih članova, neki od njih nas napustiše u najranijoj mladosti. One su sačuvale od zaborava životne sudbine mnogih branitelja, otrgnule od zaborava živote naših ljudi, mlade koji predadoše svoj život domovini i koji, trčeći pomoći hrvatskom čovjeku, naprasno napustiše ovaj naš prelijepi posavski kraj. Tim teškim trenucima svjedočimo i sada. Dva i pol desetljeća od početka agresije na hrvatski kraj i hrvatski prostor, nakon mnogo prolivene krvi, bola, suza, patnje i razaranja, stigla je nemilosrdna presuda. Stavljani smo u isti koš s dželatima i krvnicima koji su nas ubijali i proganjali. Stigla je haška presuda kao kazna što se nismo predali neprijatelju, nismo dopustili da nas pobiju, prognaju i istrijebe. Mi koji smo svjedočili tom vremenu, ponosno nosili obilježje Hrvatske Republike Herceg-Bosne, znamo da je ova presuda pogrešna i nepravedna. Zbog toga nam ostaje nada da će otrov koji je ispio general Slo-

bodan Praljak biti novo sjeme života za Hrvate Bosne i Hercegovine, a ne definitivni nestanak. Mi katolici znamo iz Biblije da su mnogi pravednici zbog istine stradali, ali da, u konačnici, vrijeme uvijek pokaže pravu istinu. Ovaj bolni šamar stigao je netom prije adventa. Mračna će presuda biti razbijena svjetlom Božića jer u Isusovu rođenju stoljećima smo nalazili utjehu, toplinu, vjeru, ljubav i snagu za životom. Vjerujem da ćemo kao narod uz Božju pomoć i ovu kalvariju preživjeti, kao i mnoge prije, i ponosno stati ovom našom Bosnom i Hercegovinom.

Dragi prijatelji,
sretan vam Božić i Isusovo rođenje!

DESETA GODIŠNJICA GLASILA HDZ-a

I ranije je za mene pisanje bilo inspirativno, ali tog ljeta u „Politici“ sam nalazila mnogo više od nadahnuća: samu istinu! Bila je tu, na dohvata ruke, na svakoj strani u svakom članku. Priključenje članstvu Uredničkog vijeća i pisanje o svim životnim događajima koji su važni za poziciju hrvatskoga naroda u Bosni i Hercegovini i Brčko Distriktu BiH, za mene su od posebnog značaja. Na Glas HDZ-a osobno sam i naročito ponosna. Volim pisati. Da, uistinu to volim. Lijep je osjećaj, nezamjenjiv u svakom pogledu. Volim kada ljudi koji čitaju to što napišem, razumiju što sam htjela reći i kad im se napisano sviđa. Malo manje volim, ako me ne razumiju, ali nisam nesretna, jer to mi daje neki novi pravac i motiv za pisanje novoga teksta.

U vremenu nastanka prvih izdanja, nije se moglo ni pretpostaviti da će od ideje stvaranja biltena nastati novine HDZ-a BiH koje su dostupne hrvatskom pučanstvu, a one su informativne, inovativne, aktualne i poučne. Nastale su da bismo zabilježili sve ono što stranka radi. Prvi i jedini smo u stranci koji imamo list za čije uređenje je zadužena mladež uz nesebičnu pomoć seniora na čelu s predsjednikom dr. Antom Domićem.

Prva poglavlja napisana su na način koji potiče mlade da žive kao Hrvati, promišljaju kao Hrvati i da se ne srame svoga podrijetla i identiteta. Osim što pišemo o događajima, ljudima, pojavama i različitim prigodama na hrvatskome jeziku, važna je i spoznaja da se skupina mladih ljudi okupila oko te plemenite ideje. Važno je budućim generacijama ostaviti u naslijeđe barem mali dio onoga što je u ovom trenutku značajno našem narodu. Stoga, ovo glasilo mobilizira intelektualni kapacitet hrvatskoga naroda čime svi na svoj način doprinosimo jačanju pozicije Hrvata na prostoru koji dijelimo s drugima.

Ona svjedoče o tragovima naše povijesti na ovom prostoru u proteklih tisuću godina, kao i o sudbini našega hrvatskog čovjeka i važnih događaja za hrvatski narod, poput obilježavanja vjerskih blagdana, obilježavanja povijesnih datuma iz Domovinskoga rata i drugih civilnih manifestacija. Naročito su vrijedne fotografije mnoštva naših aktivista, simpatizera i svih drugih koji žive s HDZ-om BiH, iz kojih se iščitava uspjeh, entuzijizam i optimizam. Naši članci podsjećaju i na mnoge naše ljude koji su napustili ovaj svijet, ali koji i dalje žive u našim sjećanjima i srcima.

To je HDZ BiH Organizacija za Brčko Distrikt na vrijeme shvatila i u razdoblju od 2007. do 2017. godine redovito ga izdajemo, razvijamo i osuvremenjujemo, nadahnuto i kreativno, a tijekom proteklih godina postali smo prepoznatljiviji pa smo kvalitetom već daleko nadmašili prvotna izdanja i samu zamisao. U ovom svom naumu uspijevamo, ali postoji još puno prostora za ujedinjenje i zajedničko djelovanje s jednim jedinim uzvišenim ciljem - dobrobiti hrvatskoga naroda.

Već ranije smo nebrojeno puta potvrdili da narod koji ne poznaje svoj jezik, tradiciju, običaje i kulturu ne može biti narod. HDZ BiH, kao stožerna stranka hrvatskoga naroda na tim postulatima djeluje i čuva identitet, integritet i suverenitet hrvatskoga naroda u BiH.

Uredničko vijeće dosad je izradilo dvadeset i pet brojeva. U njima je od zaborava sačuvan veliki broj događaja i aktivnosti koje smo kao stranka osmislili i realizirali. Činjenica da se uvijek traži broj više govori u prilog opravdanosti utemeljenja novina. Svi koji vole pisanje i cijene rad i doprinos članova Uredničkog vijeća bit će posebno oduševljeni, jer su naše vrijedne ruke do sada ispisale tisuće riječi. Time je uistinu stvorena impresivna slika koja je otisnula svoj povijesni trag.

Novo izdanje Glas-a HDZ-a nudimo Vam kao skromni prilog obilježavanja jubileja.

OD OSNUTKA DO DANAS > 27. godina USPJEHA!

U ugodnoj atmosferi dana 1. srpnja 2017. godine s početkom u 16:45 sati obilježena je 27. obljetnica Hrvatske Demokratske Zajednice (HDZ-a). Okruženi najvjernijim članovima, simpatizerima i prijateljima, organizatori ističu da je ovo bila izvrsna prilika da se podsjetimo kako je tekao razvoj naše stranke, te istaknemo postignuća i pozitivne prakse u rješavanju ovdašnjih socio-gospodarskih problema. Program obilježavanja obljetnice započeo je molitvom opijela i polaganjem vijenaca na spomen-obilježju 108. pješačke brigade HVO-a Ravne Brčko ispred Gradske vijećnice, a nastavljen je svečanim domjenkom uz prigodan govor Predsjednika u prostorijama HKD-a „Napredak“. Svečani dio programa obogatili su i hrvatska kulturno - umjetnička društva

iz Skakave, Boća, Zovika i Bijele. HKUD *Skakava 06*, HKUD *Bijela*, HKUD *Župa Zovik*, HKUD *Izidor Poljak* predstavili su se uz tradicionalnu glazbu, pjesmu i igru brčanskoga kraja.

Prigodom obilježavanja obljetnice utemeljenja HDZ-a u Brčkom, predsjednik HDZ-a BiH Organizacije za Brčko distrikt i dopredsjednik HDZ-a BiH dr. Anto Domić poručio je da je HDZ na ovom prostoru u proteklih 27 godina bio i ostao politička snaga hrvatskoga naroda, tvorac višestranačkoga demokratskog sustava i uvođenja takvoga sustava u politički život. HDZ ima sposobne ljude, iskusne i energične da timski i pojedinačno budu nositelji razvoja ovoga prostora. Stoga decenijama unatrag hrvatski narod vidi sigurnost i svjedoči boljitku uz HDZ. U prilog tomu

govori i činjenica da od uspostave Brčko distrikta kadrovi HDZ-a obnašaju ključne pozicije u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti. Povjerenje hrvatskoga naroda daje nam odgovornost da rješavamo probleme naših građana, ali i snagu koja nas dodatno motivira da iznova budemo bolji i brži u rješavanju izazova s kojima se hrvatski čovjek svakodnevno susreće.

Na čelu obrane hrvatskih prostora za vrijeme Domovinskoga rata **jedina politička snaga** hrvatskoga naroda koja je kreirala Brčko distrikt kao jedinicu lokalne samouprave s posebnim statusom i pod suverenitetom BiH u posljednjih 17 godina, zacijelo i **ključni politički čimbenik** i jedini pravi i **istinski zaštitnik hrvatskih interesa**, samo su neki od niza podviga kojim se danas možemo podičiti.

Koristimo priliku da se zahvalimo svima vama koji ste doprinijeli da ovogodišnju obljetnicu proslavimo sadržajno i kvalitetno. Želimo se posebno zahvaliti Mladeži za svu energiju u zalaganju i vrijedan rad u borbi za moderan, gospodarski jak i ugledan Distrikt.

Marina Pančić

ALUMNISTICE VI GENERACIJE

Od osnutka Političke akademije HDZ-a BiH HDZ BiH Organizacije za Brčko distrikt broji pet alumnistica od kojih su tri polaznice VI. generacije. Tako smo mi, ponukane pozitivnim iskustvima prethodnih polaznica Političke akademije HDZ-a BiH, koja se organizira uz potporu ureda *Zaklade Hanns Seidel* iz Zagreba, odlučile biti dio te zajednice. U početku nismo bile svjesne koliko će nam to slobodnoga vremena oduzeti, slobodnih vikenda, neprospavanih noći. Dok su naši prijatelji provodili vikende u izlascima, mi smo se u 3 sata ujutro spremale za naše putovanje prema Mostaru. Jednogodišnja izobrazba na PA-i HDZ-a sastoji se od 22 subote u dva semestra, 260 sati vožnje, 140 sati nastave ljetne i zimske škole. I vrijedilo je truda i odricanja. Predavači na Političkoj akademiji istaknuti su sveučilišni profesori i znanstveni djelatnici, diplomati, osobe iz političkog, javnog, kulturnog, obrazovnog i gospodarskog života, te druge ugledne osobe i stručnjaci. Polaznici stječu pravo na diplomu nakon što uspješno polože sve ispite. Prvi semestar nam je prošao, a da toga nismo bile svjesne. Nakon završenih ispita došlo je vrijeme za zimsku školu na Kupresu. Radovale smo se tome. Bilo je to jedno pozitivno iskustvo popraćeno lutanjima po šumama jer nas navigacija nije navodila prema našem odredištu. No, sve je to je dio ovoga našeg izazova. Napokon, uživale smo u predavanjima naših stručnih profesora o političkom proširenju EU-a, izazovima na putu BiH k EU-u, demokraciji, EU fondovima. Naravno, pored predavanja bilo je vremena i za druženje, kao i bolje upoznavanje polaznika, ali i za zimske radosti. Vrlo brzo započeo je i drugi semestar, a mi smo još bile pod dojmom zimske škole i već se unaprijed radovale ljetnoj školi. Vjerovala smo da će naša očekivanja biti ispunjena kao i do sada. U drugom semestru imale smo

priliku nazočiti predavanju predsjednika HDZ-a BiH dr. Dragana Čovića i bilo je izuzetno zadovoljstvo od prvoga čovjeka HDZ-a BiH čuti mnogo toga što nam u budućnosti može biti od velike koristi. Još jedan od predavača koji nam je ostao u sjećanju jeste prof. Zoran Tomić, koji je vrsni predavač. Predavač od kojega se može puno toga naučiti bez obzira planiramo li se aktivno baviti politikom ili ne. Subota po subota, došle smo do kraja drugoga semestra i došlo je vrijeme za ljetnu školu. Kako smo se potajno i nadale, na ljetnoj školi na Čiovu bilo je zaista jako lijepo. Svi su predavači na ljetnoj školi bili stručni ljudi od kojih smo mogle uzeti ono najdragocjenije znanje. Jako nas je dojmilo predavanje kao i radionice Milade Privore od koje smo naučile dosta o protokolu i bontonu, osnovama političkoga protokola, komuniciranja s ljudima, kao i ponašanja na svečanim prijemima. Neki od predavača na ljetnoj školi bili su profesor dr. sc. Zdravko Kedžo i ministar unutarnjih poslova Vlade RH Davor Božinović od kojih smo čule mnogo toga što nam u budućnosti može pomoći. Vrijeme provedeno na Čiovu bilo je kvalitetno i za učenje i za druženje.

PA HDZ-a po nama je jedan jako dobro zamišljen koncept okupljanja članova HDZ-a BiH na jednom mjestu kako bismo stekli nova iskustva i znanja, ali i naučili više o našoj stranci, u kojem smjeru u budućnosti trebamo ići. Pokazatelj je kako, iako dolazimo iz različitih krajeva BiH, kada se udružimo zajedno, možemo puno toga postići. Bilo je jako dobrih predavanja iz kojih se puno toga moglo naučiti, kao i onih manje dobrih. Mišljenja smo da bi se u budućnosti više pozornosti moglo posvetiti praktičnom dijelu (kao npr. raznim radionicama) kako bi polaznici putem realnih primjera mogli raditi više na sebi i svojim javnim nastupima.

Nakon toliko provedenoga vremena s kolegama iz cijele Bosne i Hercegovine, sigurne smo da smo pored stečenoga znanja stekle i dosta prijatelja. Na kraju, kada sve rezimiramo, odlazak na PA-u HDZ-a bila je jako dobra odluka. Neprocjenjivo iskustvo za nas kao mlade osobe, osobe koje trebaju krojiti budućnost ove zemlje. Nadamo se da mi nećemo biti posljednje alumnistice iz Brčko distrikta BiH, nego da će se dosta mladih osoba odlučiti na pohađanje iste potaknute našim iskustvima.

BJELJANSKO SIJELO 2017. PREDSTAVLJANJE TRADICIJE I OBIČAJA

Pri samom spomenu riječi tradicija u svima nama probude se oni najdublji i najskriveniji osjećaji pripadanja, ponosa i nostalgije. Poštovanje tradicije, objasnili bi neki: za mene su suptilne niti koje me vežu s prošlošću, no, što je još važnije moji su pratitelji sada, ali i u budućnosti. Naslijedili smo ih od obitelji, dijelimo ih s obitelji i prijateljima ili uživamo sami u njima. Pomažu nam ostati zdravi duhom i povezani te takvu tradiciju koja u sebi nosi lijepe, pozitivne emocije i običaje nužno je održavati i prenositi s generacije na generaciju.

Značaj održavanja smotri poput „Bjeljanskog sijela“ spoznali su ljudi koji su od početka bili uključeni u samu organizaciju i danima ulagali svoju energiju kako bismo svi zajedno mogli uživati u oživljavanju tradicijskih vrijednosti. Ono što je bilo posebno za vidjeti to su tradicijske narodne nošnje, šarenilo pjesme i plesa. Program je otvorio glavni pokrovitelj smotre dogradonačelnik Brčko Distrikta i predsjednik HDZ-a BiH organizacije u Brčkom dr. Anto Domić, koji je uz brojne sponzore uvelike pridonijeo uspješnoj organizaciji.

Cilj smotre je promicanje aktivnosti na oživljavanju i poboljšanju nerijetko zaboravljene

kulturne baštine. I ovaj put, poklonici folklorne tradicije mogli su uživati u nastupima raznih kulturno-umjetničkih društava u narodnim nošnjama. Večer prepuna iznenađenja započela je pjesmom braće Gelić, no najveće oduševljenje brojnih gostiju izazvala je najava voditeljice o koncertu Kristine Ivanović, koji je nakon nastupa brojnih KUD-ova i upriličen. Pored domaćina u prigodnom programu ovogodišnjeg sijela u Bijeloj nastupili su: KUD Matiča Slovaka – Miljevci, UKPD Andrij Pelih – Šumeće, SPKD Prosvjeta – Obudovac, KUD Zrinski Brodski – Stupnik, KUD Zmaj od Bosne– Gradačac, HKUD Župa ZOVIK.

Neka nam ovogodišnja smotra folkloru u Bijeloj bude svojevrsni poticaj o potrebi očuvanja vrednota kulturne baštine i nedozvoliti modernom načinu života i iznimno brzim životnim promjenama potiskati našu ljubav prema tradiciji te da učinimo sve da ovakve i slične smotre uistinu prerastu u tradicijska događanja iz godine u godinu.

Jelena Nikić Damjanović

BRČKO I SCHLADMING GRADOVI POBRATIMI

KONCEPTOM BRATIMLJENJA DO JAČANJA SURADNJE

Bratimljenjem gradova nastaju nove ideje, zamisli i projekti, jačaju se zajedništvo i suradnja. Dobrim i temeljitim pripremama i međusobnim upoznavanjem moguće je izbjeći i moguće probleme poput razlika u mentalitetu, jezičnih prepreka, kulturnih razlika i prevelikih očekivanja.

Odluka Vlade Brčko Distrikta BiH o bratimljenju grada Schladming iz Republike Austrije i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine prvi je korak prema budućoj uspješnoj suradnji i partnerstvu koje će približiti kulture, običaje, ali i dobre prakse među gradovima i njihovim žiteljima. S ciljem intenziviranja dosadašnje suradnje takav ishod načelno je i najavljen prigodom posljednje posjete i prijama u Gradskoj vijećnici uz zajedničko opredjeljenje za suradnju i ostvarivanje kulturoloških, gospodarskih i drugih zajedničkih ciljeva. Dogradonačelnik Distrikta dr. Anto Domić naglasio je prilikom tadašnje posjete da je suradnja ostvarena zahvaljujući prijateljstvu i poznanstvu s ljudima koji žive i rade u Općini Schladming, a koji su podrijetlom iz okolice Brčkog.

Bratimljenje u širem smislu obuhvaća gradove i općine koji su potpisali formalne sporazume i povelje o bratimljenju, suradnji, partnerstvu ili prijateljstvu, ali i one gradove i općine koji imaju i razvijaju drugačije oblike neformalne suradnje kao što su partnerstva na kulturnom i drugim područjima. Bratimljenje gradova (*eng. town twinning*) suvremeni je koncept koji podrazumijeva povezivanje dviju ili više lokalnih zajednica putem raznovrsnih aktivnosti s ciljem stvaranja zajedničke suradnje i povjerenja koje tijekom godina u pravilu prerastaju u iskreno prijateljstvo. Time se postiže uključivanje i sudjelovanje u što je moguće većem broju aktivnosti čime se osnažuje umrežavanje i suradnja bratimljenih gradova.

Prvo zabilježeno povezivanje gradova potječe još

iz 9. stoljeća između njemačkog grada Paderborna i francuskog Le Mansa, a prvo moderno bratimljenje registrirano je između engleskog Keighleya i francuskog Poix-du-Norda 1920. godine. Bratimljenja kakva su danas uobičajena započela su po završetku Drugog svjetskog rata s ciljem doprinosa izgradnje mirnog suživota ratom razrušenoj Europi. Prepoznata je vrijednost poštivanja drugih kultura i naroda.

Bratimljenja gradova mogu biti inicirana na najrazličitije načine. Temelje se na gospodarskim, kulturnim, povijesnim, institucionalnim ili nekim drugim poveznicama, a najčešće ipak kontaktima građana. Građani su najpouzdaniji veznik te najtrajnije mogu održavati veze među pobratimljenim gradovima i prenositi ih s koljena na koljeno mlađim naraštajima, stvarajući i održavajući tradiciju suradnje i bratimljenja radi zajedničkog napretka. Dobrim i temeljitim pripremama i međusobnim upoznavanjem moguće je izbjeći i moguće probleme, poput razlika u mentalitetu, jezičnih prepreka, kulturnih razlika i prevelikih očekivanja. U svakom slučaju, bratimljenjem gradova nastaju nove ideje, zamisli i projekti, jačaju se zajedništvo i suradnja. Većina bratimljenja vrlo je uspješna te obično dovodi do šire suradnje i razvijanje novih oblika međusobnih odnosa, tako da su koristi višestruke. Zato je bratimljenje posebno preporučljiv način povezivanja gradova, ali prije svega povezivanja ljudi. Kada se postigne i potvrdi, bratimljenje nije vremenski niti bilo čime drugim ograničeno, već je to otvorena i trajna suradnja koja se održava i nastavlja bez obzira na sve druge promjene u gradovima ili općinama. Bratimljenje nije tematski ograničeno, jer se preporučuje suradnja i razmjena iskustava na što većem broju područja. Prednosti bratimljenja gradova mnogostruke su poput učenja na primjerima dobre prakse, gospodarske suradnje i zajedničkog razvoja, razmjene i razvoja ljudskih resursa, uvažavanja, poticanja i prenošenja europskih vrednota itd.

Duboko vjerujem da ćemo kroz budućnost i dugotrajnost na konkretnim primjerima dijeliti još mnoga druga pozitivna saznanja, stavove i iskustva s prijateljima iz Schladminga. Svaki korak u pravom smjeru dobar je korak, a koraci napravljeni i potaknuti odlukom o bratimljenju uz povećanje interesa za tu vrstu suradnje, zaista su korak prema boljoj i plodonosnijoj suradnji.

Jelena Nikić Damjanović

Danas idem biciklom, a ti?

Život se na Zemlji svake godine mijenja kako po broju stanovnika tako i po život interesantnim segmentima. Svake je godine manje obradivih površina, šume nestaju, a pustinje nastaju, dolazi do nezaustavljivoga propadanja vegetacije zbog „kiselih kiša“, klima se mijenja, mora zagađuju, a naša ionosfera se razara.

Povijesno gledano, čovjek je bio, ali i ostao zauzet i ponesen tehnološkim uspjesima te povećanjem osobnoga i društvenoga standarda. Iz navedenoga bi se moglo zaključiti da je civilizacijski boljitak donio korist za čovječanstvo s jedne strane, dok bi se s druge moglo zaključiti da bi taj isti boljitak kroz zagađenje okoliša mogao uništiti samu civilizaciju. Međutim, visoka razina kulturnog, znanstvenog i tehnološkog razvitka mora poslužiti kao temelj za razuman i harmoničan odnos između čovjeka i okoliša. Upravo takvu svijest o zaštiti i unapređenju lijepom i poučnom gestom pokazao je i naš dogradonačelnik Brčko distrikta BiH dr. Anto Domić. Riječ je o izazovu Delfe Dejanović, predstojnice Odjela za europske integracije i međunarodnu suradnju u Vladi Brčko

distrikta BiH.

Naš dogradonačelnik Brčko distrikta BiH prihvaćajući izazov „Danas idem biciklom, a ti?“ prikazao je da velike i brze promjene u okolišu zahtjevaju puno aktiviranje intelektualnog i radnog, kreativnog i inovativnog potencijala svih ljudi.

Jer, razvitak osobnosti postiže se edukacijom i odgojem.

Nina Letić

KRUH NAŠ SVAGDANJI

Riječ *kruh* svakodnevno upotrebljavamo, a kruh kao namirnicu stalno koristimo. Kod svih ljudskih katastrofa, poplava, potresa i dr., najprije se ljudima dijele kruh i voda, znači ono što je najpotrebnije za ljudsko preživljavanje. Kruh zauzima veliki značaj u životu ljudi jer se pravi od žitarica koje su bogate ugljikohidratima, bjelančevinama te vitaminima i mineralima koji su potrebni za normalno (pravilno) funkcioniranje organizma.

Prvi su kruh, i to od pšenice i ječma, pekli Egipćani 1500 godina prije Krista. Vjerovatno je bio beskvasni i zapravo pogača od brašna i soli koja se pekla u žeravici i pod pepelom u peći, na što upućuju slike na zidovima grobnica i zapisa starih Egipćana. Kruh su pekli u najrazličitijim oblicima, često u obliku životinja ili ljudi jer su služili za vjerske ili magijske potrebe i posipali ga raznim sjemenkama.

Kruh je važna biblijska tema i pretpostavlja se da je za Posljednju večeru poslužen beskvasni kruh.

U našoj Katoličkoj crkvi kruh je svet i predstavlja vječni život. U sublimiranom obliku pokazuje prisutnost Boga u svakodnevnom životu i redovito se spominje u molitvi „Kruh naš svagdanji daj nam danas“.

Dani zahvalnosti za plodove zemlje ili Dan kruha postala je prava višednevna i sveprisutna manifestacija u kojoj mladi naraštaji otkrivaju koliko poštovanja i zahvalnosti trebamo iskazivati prema hrani uopće i kruhu koji je pojam za hranu.

Središnja manifestacija obilježavanja Dana kruha održana je 27. listopada u X. osnovnoj školi Bijela u Brčko distriktu s ciljem podizanja svijesti o zdravoj prehrani, povezanosti čovjeka s prirodom i očuvanja tradicije i lokalnih običaja, no ovogodišnje su aktivnosti posebne jer imaju i humanitarni karakter. Naime, u sklopu ove manifestacije Osnovna škola u Bijeloj je organizator i humanitirane akcije koja se održala ispred zgrade Vlade u Brčkom. Cilj akcije bio je prikupljanje dobrovoljnih priloga za učenika X. OŠ Bijela kojemu je iznimno potrebna potpora i pomoć. Akciju je srdačno podržalo i vodstvo HDZ-a u Brčkom na čelu s predsjednikom dr. Antom Domićem.

Prirodno je da baš u jesenje dane iskazujemo svoju zahvalnost svima koji su zaslužni da je hrana stigla do stola: prvo dragom Bogu, zatim poljoprivrednicima, pekarima, mlinarima, roditeljima, prerađivačima u tvornicama, kuharicama i kuharima. SVIMA!

M.R.

KRUH

Rataru marljivom na ponos i čast
žito urodilo

//////////////////////
Kruh nam na stolu

Mlinaru znojni čelo i kosa,
pekaru bijeli se
trag povrh nosa!

Iz krušne peći, k'o dobar duh,
izlazi mirisan
domaći **KRUH!**

Slasni pereci, kiflice, žemlje
plodovi naše su
majčice Zemlje!

Obrazi punašni, baš k'o u puha,
djelo i zasluga
dobrog su **KRUHA!**

Autor: Jasminka Stošić

Drugi posjet Brčaka otoku Cresu

U mjesecu ožujku 2016. godine na poziv HKD-a „Napredak“ Brčko, za obljetnicu Brčko distrikta, delegacija Grada Cresa na čelu s gradonačelnikom Kristijanom Jurjakom, zajedno sa ženskom klapom „Teha“ i muškom klapom „Burin“, prvi je put posjetila naš grad. Posjet je bio plodonosan za Brčko, ali i za Grad Cres. Na naše obostrano zadovoljstvo, uz potporu tadašnjeg gradonačelnika Brčko distrikta dr. Ante Domića, težimo zasnovati gradsko prijateljstvo - bratimljenje Brčko distrikta i Grada Cresa. Tako smo te iste godine u mjesecu rujnu uzvratili posjet Gradu Cresu zajedno s našim predsjednikom i članovima HKD-a „Napredak“ i GKUD-om, gdje smo bili srdačno primljeni.

Ove godine krajem mjeseca rujna drugi smo put došli u prelijepi Grad Cres, ali u nešto većem sastavu. Kako predstavljamo Brčko distrikt koji je utemeljen na principima multietičnosti i multikulturalnosti, ovoga puta posjet smo upotpunili s još dva nacionalna kulturna brčanska društva, pa je tako naš putujući sastav, pored članova i predsjednika HKD-a „Napredak“ iz Brčkog dr. Ante Basića i GKUD-a, činio i BZK „Preporod“ i SPKD „Prosvjeta“. Vladu Brčko distrikta predstavljao je Zvonimir Marić, stručni suradnik za razvoj sporta, a moderator koncerta bila je i ove godine naša članica HKD-a „Napredak“ Brčko i dopredsjednica Mladeži HDZ-a BiH Organizacije za Brčko distrikt Tea Ružić. Naš domaćin, gradonačelnik Grada Cresa Kristijan Jurjako dočekao nas je na ulasku u grad uz srdačne riječi dobrodošlice. Tijekom trodnevnog posjeta, pored razgovora s gradonačelnikom Grada Cresa, razmijenili smo korisna iskustva i s njegovim bližim suradnicima.

Pored otoka Cresa svoj boravak proširili smo i na Grad Mali Lošinj, što je naš ovogodišnji posjet učinilo još bogatijim i kvalitetnijim. Usprkos kilometrima koji nas dijele, potrudili smo se da se stanovnicima Grada Cre-

sa i Malog Lošinja predstavimo sadržajnim programom kulturne baštine našega grada. Koncert koji je izvodio GKUD „Brčko“ nijansiran je raznolikim repertoarom iz reda sevdalinki, narodnih, starogradskih kao i slavonskih pjesama. Protkan tradicijskim vrijednostima – narodnim nošnjama Hrvata, Srba i Bošnjaka brčanskoga kraja, svaki KUD predstavio se s dva člana koji su ponosno nosili svoje nošnje uz rivu grada Malog Lošinja, kao i tijekom koncertnog programa.

Cjelokupni događaj, pored posjetitelja, ispratili su predstavnicima izvršne vlasti Grada Cresa i Malog Lošinja. Kao uspomenu na još jedno naše druženje, ispred Vlade Brčko distrikta Zvonimir Marić uručio je gradonačelniku Grada Cresa Kristijanu Jurjaku sliku rađenu u akvarel tehnici s motivom zime autora Zlatka Krstića i zamjeniku gradonačelnice Grada Mali Lošinj Anti Nediću sliku s motivom Save autora Siniše Vijinovića.

I mi smo u naš Distrikt ponijeli uspomene i vrednote Cresa i Malog Lošinja. Ponosni smo što smo potvrdili stečena prijateljstva i stekli nova poznanstva. Kušanje domaćeg vina iz cresanskih bačvi, plovidba brodom oko Grada Cresa i posjet muzeju „Apoksiomena“ u Malom Lošinj samo su neki od mnogih doživljaja i iskustava kojim smo bili počašćeni. Vremenske prilike na otoku bile su vrlo dobre s obzirom na to da smo boravili krajem mjeseca rujna, a oni „hrabri“ mogli su iskusiti toplinu mora u jesen.

Pokrovitelj cjelokupnog posjeta bila je Vlada Brčko distrikta sa sponzorima, a suorganizator gradovi Mali Lošinj i Cres. Ponovni susret Cresana i Brčaka očekuje se u ožujku 2018. godine. Radujemo se novom druženju u našem gradu.

Marija Medar

Ekologija – borba za život čovjeka

Postavlja se pitanje: *Što je za nas ekologija?* Ne mislim samo na definciju koju učimo u školama. Naime, neprestano smo okruženi ovom riječju. Ona je pronašla svoj put apsolutno u svakom kutku suvremenoga čovjeka. Interdisciplinarna je znanost koja ne može postojati sama za sebe. Neraskidivo je povezana s čovjekom i svim sferama njegovoga djelovanja. Ovo nije jedna od tema koju možemo uzeti ili ostaviti jer zanemarivanje ovoga područja i pitanja okoliša ima izravne posljedice na kvalitetu života svakoga od nas.

Ono što nam je poznato jeste da je čovjek jedinstvena i neponovljiva kombinacija gena svojih predaka. Naši geni određuju našu strukturu, naše tijelo duh i psihi. No, geni su samo baza na koju se nadograđuje puno elemenata koje čovjek ugrađuje u sebe i u neprestanoj je interakciji s okolinom u kojoj živi. Utječe li naše ponašanje na okoliš? Utječemo li mi na ekologiju kakvu danas poznajemo, a shodno tome i na naše zdravlje ili zdravlje naše djece? Na njihovu budućnost?

Ono što znam jeste da je okruženje u kojem živimo toliko složeno da je nemoguće u samo jednom pokušaju obuhvatiti sve ono što značajno utječe na nas.

Samu riječ *ekologija*, kakvu i danas poznajemo, prvi je put upotrijebio Ernest Haeckel. Naime, treba napomenuti da je fokus ekologije prvobitno bio na promišljanju o organizmima, njihovoj interakciji jednih s drugima i interakciji s okolišem, a osvrt na zaštitu okoliša nametnuo se danas kao nužna tema. Danas možemo reći da je borba za ekologiju borba za život čovjeka.

Naime, pojasnit ću malo bliže, svi znamo da stanovništvo svijeta raste znatno brže od proizvodnje hrane. Prirodni se izvori neracionalno troše, biosfera se svakim danom sve više zagađuje otpadnim tvarima, količina obradivoga zemljišta se smanjuje. Zato danas razumni dio čovječanstva posvećuje veliku pozornost zaštiti i unapređenju svojega okoliša i biosfere. Tako da se smatra da je problem zaštite ljudskoga okoliša jedno od osnovnih pitanja suvremene civilizacije povezan sa sudbinom ljudske vrste. Poznavanjem ekologije možemo prirodu koristiti za svoje potrebe, a da istovremeno bitno ne narušimo sklad prirodnih, ekoloških odnosa u njoj. Sukladno tome, zadaća je svakoga suvremenog društva uvođenje i pridržavanje ekoloških krite-

rija i standarda u svim sferama života, a osobito u području proizvodnje, transporta, korištenja slobodnoga vremena, kulture i politike, kako bi se zaštitio život na Zemlji i unaprijedilo zdravlje ljudi i kvaliteta života.

Treba napomenuti da je čovjek razvojem gospodarstva u svrhu porasta životnih standarda, namjerno ili nenamjerno promijenio, poremetio izmjenne stvari u okolišu. Opterećenjem okoliša različitim onečišćenim tvarima ugrozio je ljudsko zdravlje uništavajući zrak, vodu i tlo. Iako ljudska vrsta kontinuirano evoluirala, taj proces je jako spor, a promjene okoliša toliko brze da mu se svi pojedinci ne mogu prilagoditi.

Krajnje je vrijeme da počnemo učiti, razmišljati, a prije svega cijeniti prave ljudske i civilizacijske vrijednosti, kritički se osvrtni na opasnost svega što nam se nudi, što nas okružuje i, u konačnici, uništava. Vjerujem da će ovaj kratki članak mnogi shvatiti ozbiljno i ispravno. Zsigurno će biti i onih koji će ga komentirati u smislu „Pa što se tu može?“ ili „Opet neka teorija zavjere!“.

Bilo kako bilo, neka znaju makar da se u ovoj temi krije i dobar dio odgovora na vrlo često postavljeno pitanje u liječničkim ordinacijama: Zašto je danas toliko teških neizlječivih bolesti? Zašto pored toliko tehnologije i „zdravog“ načina života ljudi umiru? Zapijajmo se....

Na listi prioriteta suvremenoga čovjeka neke bude i zdravlje kao najveći izazov 21. stoljeća.

Nina Letić

≈ Samo jedna Zemlja ≈

Ekološka akcija Mladeži HDZ-a BiH Organizacije za Brčko distrikt

Svjetski dan zaštite okoliša prvi je put obilježen 1974. godine, a tijekom četrdeset godina postao je globalna platforma za zelene akcije diljem svijeta.

U skladu sa svjetskom tradicijom Svjetski dan zaštite okoliša obilježila je i Mladež HDZ-a BiH Organizacije za Brčko distrikt te zasadila nekoliko mladih sadnica voća u dvorištu Franjevačkoga samostana u Dubravama s ciljem podizanja svijesti o potrebi očuvanja okoliša.

Ova ekološka akcija bila je samo jedna od aktivnosti koju je Mladež HDZ-a BiH Organizacije za Brčko distrikt i ovoga puta ispunila s velikom voljom i entuzijazmom. Potporu ovoj aktivnosti pružio je gvardijan Franjevačkoga samostana u Dubravama fra Niko Josić koji je s Mladeži istoga dana obišao i Galeriju Šimun, koja se nalazi u sklopu samostana u Dubravama.

Svjetski dan zaštite okoliša obilježava se 5. lipnja svake godine u više od 140 zemalja u svijetu, ali akcije znaju trajati i cijeli tjedan.

Davne 1972. godine u Stockholmu donesena je odluka o pokretanju UN-ovog Programa za okoliš. Od tada pa do danas organiziraju se akcije koje postaju tradicija i obuhvaćaju sve više zemalja svijeta. Ceremonijalnom sadnjom voća Mladež HDZ-a BiH Organizacije za Brčko distrikt upozorava na klimatske promjene i bioraznolikosti želeći ukazati na potrebitost da se ljudi povežu s prirodom i, u konačnici, ukazati na značaj da vrijeme provedeno u prirodi poboljšava zdravlje te omogućava da cijenimo ljepotu i njenu važnost. Poanta je bila i da nas se zainteresira za očuvanje prirode koja nas okružuje.

Svaka akcija, bila ona globalna, nacionalna ili, u našem slučaju, lokalna, treba pokazati da njegujemo sklad prirodnih ekoloških odnosa i da nam oni trebaju biti smjernica za stil života.

Nina Letić

Fotopriče iz starina

Isprošena djevojka

29. travnja 1973. godine

Isprošena djevojka u tradicionalnoj narodnoj nošnji u župi Dubrave na Uskrs.

Tada je još uvijek fotografiranje i kolo bilo na raskršću u Dubravama nakon održane sv. mise.

Ružica Jokić

U Orašju održana 5. Večer Hercegovine u Posavini

Na 5. Večeri Hercegovine u Posavini održanoj u ŠRC-u Bazeni u Orašju, pod svodom zvijezda i uz tihi šum vode, oko 800 uglednih i uspješnih gospodarstvenika, osoba iz javnog, političkog, kulturnog, vjerskog i akademskog života Hercegovine i Posavine, ali i cijele BiH, pa i Lijepa Naše, zajednički su dijelili prijateljstvo i kako su istaknuli, uz isti cilj i želje za stvaranjem boljih uvjeta za buduća pokoljenja. Svojom nazočnošću veliku važnost ovom događaju dali su najviši uzvanici, predstavnici hrvatskog naroda u državnim institucijama i nositelji izvršne i zakonodavne vlasti na svim razinama u BiH, od dr. Dragana Čovića, predsjedavajućeg predsjedništva BiH, zatim Borjane Krišto, Bariše Čolaka, Marine Pendeš, Josipa Grubeše, Marinka Čavare, dr. Ante Domića, brojnih ministara, zastupnika, veleposlanika, konzula, načelnika općina i brojnih drugih za čije bi isticanje trebalo dosta novinskih stupaca. Večer Hercegovine u Posavini postao je festival hrvatskog zajedništva u BiH. Na ovakvim večerima afirmira se naše zajedništvo, razmjenjuju se naše kulturno-zavičajno nasljeđe, razvijaju se poslovni kontakti. Himnom hrvatskog naroda započela je još jedna priča posavsko-hercegovačkog zajedništva koja je svih ovih godina redovito protkana kulturnim sadržajima i zvučima gusala, violine i šargije. Po meni bi trebalo puno više ovakvih druženja i dogovora kako bi se realizirali i ostvarili novi projekti i poslovi, te kako

bi naši gospodarstvenici razmijenili poslovne ideje i, u konačnici, kako bi otvorili nova radna mjesta za mlade ljude. Govoreći iz perspektive mladih, Mario Mikulić, predsjednik Mladeži HDZ-a BiH, kazao je da skup u Orašju šalje poruku zajedništva Hercegovine i Posavine, a povezanost mladih iz ovih dviju regija jako je važna za budućnost i ostanak mladih i suživot koji trebaju graditi u BiH. Brojka od blizu 800 ljudi u pozitivnoj i opuštеноj atmosferi snažna je poruka okupljanja hrvatskog naroda u BiH, ali i otvorenosti prema našim susjedima u RH. Večer je zaključena u lijepoj atmosferi i glazbenim notama.

Šimo Filipović

HRVATI U BRČKO DISTRIKTU – MOĆ INSTITUCIJA I NEMOĆ IDENTITETA

Ako pođemo od činjenice da identitet, bio on osobni, etnički, kulturni ili religijski, nije nešto što dobivamo rođenjem te se sam po sebi ne podrazumijeva, onda moramo pretpostaviti da su nam za stjecanje, ali i zadržavanje svih navedenih razina identiteta, potrebni određeni preduvjeti. Ti preduvjeti, kada je etnički ili nacionalni identitet u pitanju, u najužem smislu polaze od teritorijalne, genetske, jezične, političke, ekonomske i druge organiziranosti. Kao takvi, oni ne nastaju sami po sebi te ih je potrebno stvarati i njegovati. Za njihovo stvaranje i održavanje nužni su društveni i institucionalni resursi koji će svojim djelovanjem na određenom prostoru promicati i poticati zadržavanje i učvršćivanje nacionalnoga identiteta jednoga naroda kroz njegovu jezičnu, povijesnu, kulturnu, tradicijsku i druge posebnosti kroz koje se stoljećima gradio habitus toga istog naroda.

U konkretnom primjeru Hrvata u Brčko distriktu BiH društveni, a naročito institucionalni resursi, upravo su ono što nedostaje.

Bez školovanja na hrvatskom jeziku: Znameniti hrvatski pjesnik Petar Preradović 1860. godine napisao „Po jeziku dok te bude i glavom će tebe biti“ te u predgovoru istoj pjesmi ispisa „Zavičaj, to je jezik“. Postavlja se pitanje gdje njegovati taj zavičaj, gdje očuvati to bogatstvo jezika književnoga, standardnoga, ali i onoga lokalnog ako ne u obrazovnoj instituciji, u školi kao hramu znanja i uljudbe. Hrvatima u Brčko distriktu u teoriji je osigurano školovanje na vlastitom jeziku. Ipak, praksa i teorija vrlo često nisu kompatibilni. Od dvanaest ili petnaest predmeta u osnovnom ili srednjem obrazovanju učenici Hrvati pravo na hrvatski jezik imaju samo na jednom - na onom predmetu koji se i zove Hrvatski jezik. Nije rijedak slučaj da se mladi ljudi u svome formativnom razdoblju i ranoj adolescenciji, kada je potreba pripadnosti grupi vršnjaka najizraženija, odriču i toga prava samo kako ih grupa ne bi proglasila drugačijima. Takav sustav „jednako-pravnosti“ u kojem većina određuje socijalni status i pravila pojedincu, djecu i mlade potiče na konformizam, nezamjeranje i život vođen devizom manjega otpora. Odricanje od identiteta ovdje je mehanizam samozaštite. Od svojih vršnjaka, ali još češće od nastavnika i profesora ispravljan i ismijavan pojedinac, vrlo se brzo kroz odricanje od jezika odriče svoga identiteta kako bi zadovoljio očekivanja grupe. Jezik tako postaje jedan od najočitijih vidova zatiranja hrvatskoga identiteta u Brčko distriktu, a provodi se institucionalno. Nametanje svoga i negacija hrvatskoga jezika počinje od pretškolskih ustanova, u kojima još nije uposlana niti jedna Hrvatica ili Hrvat, preko osnovnoga obrazovanja, naročito razredne nastave, te se finalizira kroz srednje obrazovanje u kojem je najzornije. Treba napomenuti da na čelu niti jedne srednje škole u Brčko distriktu nema Hrvata.

Bez krovnih hrvatskih institucija: Krivnja je i u nama samima. Očuvati i zadržati hrvatski nacionalni identitet u sredini bez ijedne aktivno djelujuće krovne institucije Hrvata koja bi negovala i poticala hrvatski jezik, tradiciju, povijest i kulturu, dugoročno je unprijed izgubljena bitka. Niti jedna posebna obrazovna institucija koja bi radila po programu na hrvatskom jeziku. Niti jedna knjižnica, pa ni knjižara koja bi promicala isti taj jezik, povijest, kulturu i tradiciju i pritom, u svjetovnom smislu, bila otvorena pojedincu. Niti jedan medij na hrvatskom jeziku koji bi se bavio problematikom Hrvata. Opći nedostatak visokoobrazovanoga i nacionalno svjesnoga kadra postaje rak-rana Hrvata u Brčko distriktu. Cjelokupna kulturna djelatnost svedena je na nekolicinu amaterskih kulturno-umjetničkih društava na koja sve veći utjecaj imaju različiti „zavičajni klubovi“ iz dijaspore kod kojih je regionalni identitet već uvelike nadvladao nacionalni. Praksa je pokazala da su u cijelosti nestali smisleni i organizirani kulturno-zabavni sadržaji koji bi proklamirali nacionalnu kulturu, tradiciju i vjerodostojan i autohtoni identitet Hrvata. Ono malo organiziranih sadržaja svelo se na isprazne „fešte“ u organizaciji različitih klubova dijaspore u inozemstvu i tuzemstvu, na kojima je vrhunac večeri ispijanje što većih količina alkohola uz zvuke i plesove izvitoperenih „kulturno-umjetničkih društava“ posrnutih tradicijskih i estetskih vrijednosti. Propagirana, proračunski financirana, organizirana i time invazivna dokolica ovoga tipa destruktivna je za ionako raslojenu zajednicu. Na ovaj način čak i organizirani „kulturni“ sadržaji značajno počinju proklamirati izraziti neestetizam, pa i primitivizam prikazan kroz unakaženu tradiciju koja se mladima nameće kao uzor i korijen njihovoga nacionalnoga, regionalnoga i lokalnoga identiteta. Šteta koju ovakve organizacije nanose nacionalnom identitetu na ovim prostorima nemjerljiva je i dugoročna.

Politika i crkva kao dominantni nositelji nacionalnoga identiteta: U sveopćem nedostatku društvene i kulturne inicijative upražnjeni prostor djelovanja na polju očuvanja kulturne posebnosti i identiteta Hrvata u Brčko distriktu polako preuzimaju političke organizacije i crkva. Tako se cjelokupni kulturni život Hrvata lagano svodi na obilježavanje stranačkih događanja, obljetnica osnivanja, crkvenih patrona i sl. Govoriti o ovome fenomenu kao pozitivnom bilo bi više nego apsurdno, ali ne spomenuti činjenicu da su ovo jedina mjesta organizirane društvene interakcije među hrvatskim stanovništvom Brčko distrikta bilo bi zanemarivanje izuzetno važne činjenice. U takvim okolnostima nacionalni identitet prepušten je različitim interesnim sferama i sve češće moć imidža institucije nadilazi moć nacionalnoga identiteta.

Stjepan Marčetić

INTERVJU S DR. BORISLAVOM ĐULABIĆEM

Stres, okidač bolesti?!

Dr Borislav Đulabić

Dragi čitatelji, u ovogodišnjem intervjuu za glasilo HDZ-a s nama je prim. dr. Borislav Đulabić – specijalist obiteljske medicine i zamjenik ravnatelja *Javne zdravstvene ustanove Zdravstveni centar Brčko*. Izuzetno je cijenjen, poznat po stručnosti i smirenosti koja brojnim pacijentima ulijeva sigurnost, a sve navedeno razlog je prepunih čekaonica u Zdravstvenoj stanici u Bijeloj, gdje i radi. Uspjela sam iskoristiti trenutak njegovog rijetko slobodnog vremena te obaviti koristan razgovor na temu *Stres, okidač bolesti ?!*

Tea Ružić: Doktore, prvenstveno Vam se na samom početku zahvaljujem na izdvojenom vremenu za ovaj kratki intervju te čestitam na ponovnom izboru za zamjenika ravnatelja Doma zdravlja u Brčkom.

Dr. Đulabić: Tea, hvala tebi prije svega na interesu i prigodi za ovaj razgovor te pozdrav svim čitateljima glasila HDZ-a.

T. R.: Svjedoci smo današnjeg užurbanog i stresnog načina života. Sve češći okidač raznih bolesti

upravo je stres koji pogađa sve nas bez obzira na dobne granice. Možete li nam ukratko reći što je to zapravo stres te koji su simptomi i kako ih prepoznati?

Dr. Đulabić: Stres je odgovor organizma koji se događa prigodom iznenadnog ili dugotrajnog izlaganja organizma određenim korisnim, ali i štetnim podražajima. U suvremenom društvu češće je izlaganje latentnim od dugotrajnih stresogenih faktora. Organizam ih akumulira i nakon kraćeg ili duljeg vremena javljaju se različiti neprijatni simptomi. Simptomi variraju od osobe do osobe jer na isti stresni podražaj različite individue reagiraju sasvim različito. Postoje različite skupine simptoma, a organizam najčešće reagira na način da putem centralnog nervnog sustava dolazi do pojačanog lučenja hormona stresa (kortizol, adrenalin, STH) koji djeluju na različite organe i sustave te izazovu odgovor organizma. Simptomi se mogu manifestirati kao kronični umor, glavobolje, gubitak energije, bezvoljnost, loše raspoloženje, nesanica, nemir, epizode ljutnje, loša koncentracija ili kao ubrzan rad srca s osjećajem gubitka daha, preznojavanja, napetosti i bolova u mišićima, zlouporabom alkohola itd. Ukoliko smo stresu kontinuirano izloženi dulje vremena, onda dolazi do potencijalnog rizika obolijevanja od „stvarne“, organske bolesti.

T. R.: Koje su najčešće bolesti koje izaziva?

Dr. Đulabić: Čir na želudcu jedna je od češćih bolesti koja je izazvana upravo stresom, gdje putem hormona stresa dolazi do oštećenja sluznice želuca, pa se, zbog svakodnevne izloženosti menadžera nervozi i stresu na poslu, ovu bolest drugačije naziva „menadžerskom bolešću“. Ljudi svoj danak stresu često „plaćaju“ obolijevanjem od infarkta miokarda (srca). Pušači, ljudi s visokim krvnim tlakom, povišenim masnoćama, visoke tjelesne težine, stariji ljudi u visokom su riziku od dobivanja infarkta srca, međutim, kada se dogodi da ova teška bolest pogodi osobu koja nema ništa od navedenih rizičnih faktora, u tom slučaju izloženost stresu smatra se jednom od značajnih uzroka. Moždani udar, dijabetes također su bolesti na koje direktno utječe stres, a zastrašujuća je činjenica da danas faktički vlada epidemija dijabetesa i to sve češće među mlađom populacijom.

T. R.: Koliko se Vi često u praksi susrećete s prisutnošću stresa kod mladih i općenito?

Dr. Đulabić: Nažalost, to je danas možda jedan od najzastupljenijih problema populacije, ali pacijenti, osobito mladi, rijetko dolaze potražiti pomoć zbog tegoba za koje smatraju da su posljedica stresa, često jer ih ne mogu dovesti u vezu, odnosno smatrati za uzrok tegoba. Osobno se ne mogu oteti dojmu da smo mi kao društvo u jednoj vrsti depresije i to kao posljedici niza stresogenih faktora kojima smo „stalno“ izloženi. Mišljenja sam da očigledno većina nas nije naučena nositi se sa stilom života u kojem smo se našli, ne mogu reći nametnutim jer smo ga sami „izabrali“. Stalno trčanje, žurba da nešto ne propustimo, a na kraju dana kada sve zbrojimo i oduzmemo, shvatimo da puno toga nismo uspjeli privesti kraju tako da je sva žurba bila uzaludna.

T. R.: Potiče li stres možda i pojavu anksioznosti ili pak depresije kod ljudi?

Dr. Đulabić: Svakako da stres utječe i na pojavu oboljenja koje si spomenula. Anksioznost i depresija vrlo su česti problemi uglavnom neprepoznati. Danas od malog djeteta pa do onog starijeg čovjeka treće životne dobi, svi smo na neki način izloženi stresu različitog intenziteta. Pitanje je samo koliko će se nas javiti liječniku ili porazgovarati sa sobom i priznati da je sve posljedica stresa. Svi smo spremniji tražiti neki racionalniji odgovor na svoje probleme nego što ćemo priznati da je to stres. U našem društvu još uvijek postoji stigma, sramota od liječenja nekih psihičkih tegoba. To je nešto što nema veze sa stvarnošću, bolest ne možemo birati, pa evo - koja je razlika kada vas boli duša, trbuh ili glava? Nikakva. Ono što je nužno je takvim ljudima pružiti potporu kako bi se bez sramote javili liječniku te kako bi se tim putem otkrio točan uzročnik izazvanih tegoba.

T. R.: Postoji li neki djelotvorniji način ublažavanja ovog uzročnika brojnih bolesti?

Dr. Đulabić: Nema univerzalne niti jednostavne preporuke. Najnekorisnije je nekome reći „nemojte se nervirati“ jer se u tu neugodnu situaciju ne dovedimo svojevolumno, već zbog popuštanja obrambenih mehanizama. Preporuke se odnose na opće mjere i maksimalno izbjegavanje stresnih situacija, čime nećemo eliminirati stres u potpunosti, ali ćemo ga svakako umanjiti. Ono što smo svakako pomalo zaboravili jeste boravak u prirodi. Boravak na suncu jača naš imunološki sustav, jača nas kao osobe, te ima blagotvorno djelovanje. Za to postoji i medicinsko objašnjenje u kojem je navedeno da sunce

blagotvorno djeluje na organizam preko vitamina D te izaziva pojačano lučenje endorfina- tzv. hormona sreće. Još neke od preporuka su slušanje ugodne glazbe koja nas relaksira, razgovor s iskrenim prijateljem ili kompetentnim osobama, tako da sve emocije trebamo redovito, čak i kroz rekreativno bavljenje športom, izbacivati. No, i u tome ne treba pretjerivati. Postavljanjem neralnih ciljeva i ne postizanjem istih dovodimo se do pojave još stresnih podražaja. Šport trebamo doživjeti kao jedan od načina opuštanja i izbacivanja negativne energije.

T. R: Doktore, stigli smo do samog kraja. **Sigurna sam da će razgovor o stresu, kao jednom od aktualnih problem današnjice, biti svima od koristi, a ponajprije čitateljima ovog glasila. Bilo mi je zadovoljstvo surađivati s Vama. Hvala još jedanput.**

Dr. Đulabić: Zadovoljstvo je obostrano. Hvala Vama.

ODRŽANE JAVNE TRIBINE PO SVIM TEMELJNIM OGRANCIMA

HHDZ BiH Organizacije za Brčko distrikt kao vrlo uspješan ogranak HDZ-a BiH nebrojeno puta pokazao je političku zrelost, uspješnost u radu, najviši stupanj organizacije u funkcioniranju kao i u zalaganju stvaranja okruženja u kojemu će Hrvati u Brčko distriktu ekonomski, politički, socijalno i u svakom drugom pogledu napredovati i stvarati si bolje uvjete za život. Kao potvrda ustrajanja na gore navedenim principima stigao je prošlogodišnji izborni rezultat koji je omogućio da HDZ BiH Organizacije za Brčko distrikt bude dio parlamentarne većine, kao i stranka koja participira u Vladi Brčko distrikta s dogradonačelnikom i tri ministra.

Kao jedan od mnogobrojnih modela aktivne suradnje s biračkim tijelom lokalni HDZ prakticira i javne tribine, koje bar dva puta godišnje organizira u svakoj mjesnoj zajednici gdje žive i djeluju Hrvati. Naime, radi se o tome da izabrani predstavnici u Skupštini Brčko distrikta, kao i ministri HDZ-a u Vladi Distrikta, u pogodnom terminu dođu u svaku lokalnu hrvatsku zajednicu i izlože građanima što se uradilo, što će se raditi, ali i da upoznaju o trenutnoj političkoj, ekonomskoj i drugoj problematici s kojom se susreće i stranka, ali i lokalno zajednica kojoj pripadamo.

Javne tribine koje se održavaju ove jeseni ipak se razlikuju u odnosu na sve one prethodnih godina. Može se primijetiti visoka predanost svih dužnosnika u zakonodavnoj vlasti na čelu s Ivicom Filipovićem, potpredsjednikom Skupštine Brčko distrikta, Ilijom Marićem i Tomislavom Stjepanovićem, zastupnicima u Skupštini Distrikta, ali isto tako visoka predanost naših predstavnika u izvršnoj vlasti, predsjednika

HDZ-a BiH Organizacije za Brčko distrikt dr. Ante Domića koji obavlja funkciju dogradonačelnika, Delfe Deanović, predstojnice Odjela za europske integracije i međunarodnu suradnju, Pere Gudeljevića, predstojnika Odjela za privredni razvoj, sport i kulturu te Jelene Nikić-Damjanović, predstojnice Odjela za raseljene osobe, izbjeglice i stambena pitanja. Pored predstavnika izvršne vlasti redoviti posjetitelji su i predsjednik Mladeži HDZ-a Brčko distrikta Šimo Filipović, zamjenik ravnatelja Javne zdravstvene ustanove Zdravstvenog centra Brčko i istaknuti liječnik dr. Borislav Đulabić, predsjednica Zajednice žena „Kraljica Katarina Kosača“ Mira Ivaković i brojni drugi. Na svim mnogobrojnim javnim tribinama moglo se uočiti da su nazočili svi gore navedeni nositelji dužnosti. Iznimno je netko izostao iz opravdanih razloga, što ukazuje na veliku ozbiljnost i predanost.

Navedene javne tribine obično se sastoje od tri dijela. U prvom dijelu predsjednik dr. Anto Domić i Ivica Filipović zajedno sa svim gostima pozdrave nazočne žitelje te iznesu presjek trenutne političke situacije, probleme koji se rješavaju, probleme koji će se rješavati u narednom razdoblju te realizaciju projekata koja je posebno prioritarna za tu zajednicu u kojoj se održava javna tribina. U drugom dijelu obično predsjednik mjesne zajednice u ime svih nazočnih iznese najvažnije probleme i sugestije koje su zajedničke za sve stanovnike. U posljednjem, trećem dijelu, građani osobno postavljaju pitanja svim gostima sugerirajući probleme koji ih zaokupljaju i ometaju normalno funkcioniranje, kao i njihovo viđenje trenutne situacije, ali slobodni su i ponuditi rješenja, a

predstavnicima izvršne i zakonodavne vlasti uistinu su uvijek raspoloženi saslušati sve probleme. Ovakav način interakcije s biračkim tijelom uistinu je vrlo učinkovit jer izabrani predstavnici na licu mjesta mogu uvidjeti probleme i detektirati buduće poteze. S druge strane, biračko tijelo povećava povjerenje u svoj izbor jer izabrani dužnosnici ne dolaze svake četvrte godine neposredno pred izbore u zgradu lokalne mjesne zajednice, nego u jednom mandatu najmanje deset puta. Da će uistinu poduzeti korake u vezi saslušanih problema, svjedoče notesi koje predstavnici izvršne i zakonodavne vlasti redovito nose na javne tribine te pišu sve iznesene probleme čijem će rješavanju pristupiti u narednom razdoblju. Vrijeme održavanja je bitno jer se godina bliži kraju, a time i prijedlozi stavki proračuna za narednu godinu, pa će se kroz javne tribine sigurno u proračun za 2018. godinu unijeti dosta detektiranih problema kroz interakciju s biračkim tijelom.

Kada su u pitanju izneseni problemi, može se napraviti zaista dug popis osobnih, profesionalnih, nacionalnih, lokalnih, regionalnih i drugih problema, ali zajednički problemi koji su detektirani i izneseni u gotovo svim hrvatskim mjestima su:

- 1) odlazak mladih za koji naša lokalna zajednica teško pronalazi lijek;
- 2) sporost u zapošljavanju mladih;
- 3) spora realizacija projekata za koja su izdvojena sredstva u ranijim proračunima;
- 4) u mjestima koja su pogođena poplavama i klizištima iz 2014. godine i dan-danas kasne popravci infrastrukture: putovi, potporni zidovi, sanacija klizišta, izgradnja nasipa itd.;
- 5) u mnogim mjestima sekundarna vodovodna mreža realizira se presporo;
- 6) odlazak cijelih obitelji te gašenje domaćinstava;
- 7) nastavni kadar u školama u kojima su učenici u velikom postotku Hrvati; krađa i pustošenja šuma i dr.

U odgovoru na gore iznesene probleme predstavnici su obećali rješavanje u najvećem mogućem opsegu jer nikada ranije nisu imali bolju priliku svog navedenog izbornog rezultata. Također je naznačeno i svima nama jasno da rješavanje navedenih problema ne zavisi samo od naših predstavnika, nego je rezultat složenosti naše zajednice, cjelokupnog sustava, nacionalnih interesa drugih naroda i svega onoga čime je opterećena naša sredina.

Posebno raduje činjenica da je na navedenim tribinama nerijetko bio nazočan veliki broj članova i simpatizera drugih političkih opcija koji pred-

stavljaju ili su predstavljali Hrvate, te da ni na koji način nisu stavljeni u neravnopravan položaj. Rado su prihvaćeni te su čak bili sudionici u diskusijama i rado postavljali pitanja. Dr. Anto Domić i Ivica Filipović zajedno s ostalim gostima na ovaj su način pokazali da je HDZ moderna stranka koja ima viziju, cilj, sredstva za rješavanje problema, ali nema problem saslušati i članove drugih stranaka koje često i od strane vodstva, ali i članstva, imaju običaj neargumentirano blatiti HDZ i njegove predstavnike i članove.

Na kraju ovoga članka bit ćemo slobodni zaključiti da ovakav način rada kroz interakciju putem javnih tribina zaista polučuje odličan rezultat, da je članstvo zadovoljno i upućeno u bitne činjenice u i oko vlasti u lokalnoj zajednici, da će se vršiti realizacija projekata prema iznesenim prioritetima, da će se projekti mnogo brže realizirati, a svi biti zadovoljni. Našim izabranim dužnosnicima želimo puno sreće u budućem radu te da nastave ovakav način komunikacije s izbornim tijelom na obostrano zadovoljstvo.

David Ikić

ZVONE ZVONA NA KAPELI SV. JURAJA

Prema brojnim legendama sv. Juraj zaštitnik je vitezova, vojnika, konja, ratara i pastira. Omiljen je i u našim krajevima, njemu su posvećene mnoge crkve i mnoga mjesta, a zapravo malo tko od vjernika zna reći o sv. Jurju više od onoga da se liturgijski časti 23. travnja. Štovanje ovoga svetca vezano je uz molbu da Bog, po zagovoru sv. Juraja, blagoslovi usjeve i cjelokupna gospodarstva. Sve to zorno svjedoči da je jedan od najštovanijih svetaca u Hrvata po svjetovnim i vjerskim običajima i obredima. Slavimo ga škropljenjem, svetim misama, procesijama, hodočašćima, zavjetima i molitvama. U narodnoj je tradiciji sv. Jure zaštitnik od teških bolesti, zemlje, usjeva, zelenila, a djevojke i žene štiju ga kao zaštitnika od napasnika.

Kada zvona zvone na crkvama ona nas podsjećaju na najveće otajstvo naše vjere na utjelovljenje Sina Božjega, koje se dogodilo po anđelovom navještenju Blaženoj Djevici Mariji: „Anđeo Gospodnji navijestio Mariji i ona je začela po Duhu Svetom...” Možemo li zamisliti ko-

liko je Bog ljubio čovjeka da je odlučio postati čovjekom i tako spasiti ljudski rod. Sama Božja želja ostvarila se u riječi, koja je postala čovjekom i na to nas svakoga dana, po tri puta podsjećaju crkvena zvona. Lijepe li blagosti, zazvoniše zvona sv. Juraja i u Štrepcima. Sveti Juraj omiljeni je svetac među Štrepcanima i dokaz je

O životu...

Prva spominjanja ovog svetca datiraju iz konca 5. ili početka 6. stoljeća i nalaze se u Gelazijevu dekretu koji se čuva u Nacionalnoj knjižnici u Beču. Rođen je između 275. i 281. godine, a podrijetlom je iz plemićke obitelji. Otac mu je bio rimski vojnik rođen u Perziji, a majka iz Kapadocije u Maloj Aziji. Poslije očeve smrti s majkom je otišao u Palestinu gdje je postao vojnikom. Ubrzo je među vojnicima stekao veliku popularnost, a za nagradu postao i zapovjednik bojišta. Nakon majčine smrti svoj bogat obiteljski imetak razdijelio je siromašnima, a svojim robovima dao je slobodu. Kako je bio nadaren rječitosti, govorio je velikom uglađenošću i žarom te se činilo da ga s velikim divljenjem i poštovanjem, slušaju. Vojnom je vijeću nastojao dokazati neopravdanost i opakost progona stajući otvoreno u obranu kršćana i tražeći od cara da povuče odluku o progonu. Juraj je ostao vjeran kršćanstvu pa ga je car Dioklecijan dao na sud gradskom sudcu Dacijanu gdje je uhićen, okovan u lance i utamničen.

postojeća kapelica te novo zvono koje od kolovoza ove godine odjekuje štrepačkim krajem pozivajući na svetu Misu i širenje ljubavi koju je Isus tijekom cijelog svog života i zagovarao: „Ljubi bližnjeg svoga kao samog sebe“ - reče Bog u svojim zapovijedima.

Na ovom značajnom događaju za selo nazočili su brojni žitelji Štrepacu i okolnih mjesta uz obred blagoslova koji je predvodio zovički župnik fra Marko Stjepanović uz koncelebraciju svećenika don Nike Tunjića i don Ive Zečevića. Kumstvo je velika duhovna veza, ono se ne odbija, a tu čast potrebno je zaslužiti i opravdati. Godinama povezan s ovim krajem, kako kažu u dobru i zlu, čast kumstva zvonu župljani su odlučili zaslužno predati dr. Anti Domiću, dogradonačelniku i predsjedniku HDZ-a BiH

u Distriktu, koji je kao ponosni kum uključio i prvo svečano zvonjenje.

Tijekom misnoga slavlja župnik je posebice zahvalio dr. Anti Domiću koji je svojim zalaganjem u Vladi Brčko Distrikta BiH osigurao sredstava za nabavu zvona kao i izdašnim priložima vjernika i župljana koji su znatno pomogli.

Tako zvona svakoga dana ukazuju na to da je „Riječ Tijelom postala i nastanila se među nama.“ Time je čovjekov život dobio svoj novi smisao i preobrazbu, zbog Boga koji je ljudsku narav uzeo na sebe i ne će ostati zarobljen u prah zemaljski, već će otići onim putem

koji i zvonici kazuju – u nebo, u vječnost

TRAGOM KULTURNOG NASLIJEĐA POSAVSKOG KRAJA U RUHU KUDOVA

Hrvatska kulturno-umjetnička društva vjerni su pratitelji naše tradicije, kulture i običaja. U prethodnom izdanju našeg glasila pisali smo o radu i djelovanju H-KUD-a „Skakava 06“ i H-KUD-a „Župa Zovik“, dok u novom broju posebnu pozornost kao što smo i obećali, posvetit ćemo preostalim hrvatsko kulturno-umjetničkim društvima iz Bijeje i Boća.

Kulturno-umjetničko društvo H - KUD Bijela iz Bijeje

H-KUD Bijela osnovano je 1804. godine pod okriljem franjevačkog samostana. Djelovalo je i radilo do 1941. godine. Nakon kraćeg prekida poslije Drugog svjetskog rata, društvo obnavlja svoj rad i od 1956. do 1968. godine počinje djelovati pod nazivom **KUD Bijela - Seljačka sloga**. Nakon ponovnog kraćeg prekida od 1973. godine društvo pod nazivom KUD „Mladost Bijela“ doživljava veliki uspon sudjelovanjem na mnogim folklornim smotrama i u okviru dramsko-glazbenih sekcija.

Nažalost od 1992. godine zbog rata društvo ponovno prestaje s radom. Tek od 2003. godine ponovo postaje registrirano kao H-KUD Bijela i tako ostaje do danas. Stjepan Vilušić, predsjednik ovog KUD-a kaže da nikada nisu prestali čuvati tradiciju Hrvata posavskog kraja, što redovito dokazuju kroz svoje nastupe.

„Ove godine smo imali dvadeset i pet nastupa od kojih bih pored brčanskih, izdvojio gostovanja u Zagrebu, Beču, Slavanskom Brodu te Virovitici. Imamo dvije skupine igrča, prvu i drugu postavu što je ukupno sedamdeset članova u cijelom KUD-u. Najviše smo vjerni tradiciji Hrvata brčanskog kraja, igrama starih izvornih kola, koja su igrana u zadnjih stotinu godina. Tu su i stare nošnje od naših baka i djedova s kojima se zaista ponosimo. Plan budućeg rada je da ansmabl pojačamo novim članovima, jer već imamo nekoliko poziva za nastupe u europskim zemljama“ - ispričao je Vilušić, zahalivši se dogradonačelniku Brčkog dr. Anti Domiću, dopredsjedniku brčanske Skupštine Ivici Filipoviću, voditelju Pododjela za sport, kulturu i turizam u Vladi Brčko Distrikta Jakovu Amidžiću, predsjedniku HKD „Napredak“ Brčko dr. Anti Basiću i svima onima koji daju podršku H-KUD Bijela.

Tijekom svih godina društvo je gajilo tradiciju, običaje i kulturu hrvatskoga naroda. Organizirali su i snimali mnoga sijela, prezentirali narodnu nošnju i stare običaje. Sudjelovali su na međunarodnim smotrama u Budimpešti i Zagrebu, također na Vinkovačkim jesenima i u Gornjem Milanovcu, gdje su osvojili prvo mjesto.

Sudjelovali su na Četvrtoj smotri narodnog stvaralaštva te 2013. godine u emisiji „Žikina šarenica“ s dr. Antom Domićem, tadašnjim gradonačelnikom i aktualnim dogradonačelnikom Brčko distrikta BiH.

Kulturno-umjetničko društvo HKUD „Izidor Poljak“ iz Boća

H-KUD „Izidor Poljak“ Boće obnovio je svoj rad kao podružnica HKD „Napredak“ Sarajevo još ratne 1994. godine. Formiranjem Brčko Distrikta BiH zbog proceduralnih razloga društvo je preregistrirano u samostalni pravni subjekt 18. rujna 2003. godine. Prvi značajni nastup u teškim i složenim vremenima bio je na „Smotri Hrvatskog folklor“ u Mostaru 1995. godine.

„Pored zapaženog učešća na bosanskohercegovačkim prostorima bili smo sudionici na najdražoj „34. Međunarodnoj smotri u Zagrebu“. Pjevačka skupina KUD-a učestvovala je s izvornim napjevima na danima „Gange, rere i bečarca“ u lipnju 1998. godine u velikoj dvorani „Vatroslava Lisinskog“ u Zagrebu te na danima Bosanske Posavine u Zagrebu u prosincu 1999. godine, „Đakovačkim Vezovima“ u srpnju 2000. godine kao i na svim dosadašnjim smotrama amaterskog stvaralaštva u Brčkom i na drugim manifestacijama u Hrvatskoj, Srbiji, Sloveniji i Austriji. Svake godine organiziramo Božićni koncert u želji da u našem lokalnom središtu predstavimo kulturno stvaralaštvo Hrvata - katolika ovog područja“ - ispričao je predsjednik boćanskog KUD-a Filip Jarić.

On je napomenuo da trenutno imaju oko dvadeset i pet aktivnih članova, od kojih su: svirači, pjevači i plesači (igrači). Samo u ovoj godini nastupali su nekoliko puta u Brčkom na raznim manifestacijama, u zavičajnom Boću za Patron župe, Zoviku, Odžaku, Banja Luci, za Dane Vrbasa, Skakavi Gornjoj, Gunji te u Općini Pelagićevo na Gastro-susretima.

„Do kraja godine planiramo prirediti i upriličiti naš tradicionalni Božićni koncert koji se svake godine održava 26. prosinca gdje ćemo pozvati u posjetu domaća i najmanje pet kulturno-umjetničkih društava iz okruženja i šire“ - poručio je gospodin Jarić.

Osmijeh za osmijeh

MLADEŽ HUMANOM GESTOM - POSJETOM MALIŠANIMA U DNEVNOM CENTRU „VERMONT“ OBLJEŽILA MEĐUNARODNI DAN BORBE PROTIV SIROMAŠTVA

Nitko nije tako bogat da bi mu osmijeh bio nepotreban. Nitko nije tako siromašan da ga ne bi mogao dati. (P. Faber)

“Naše malo nekome znači puno”- koliko često to izgovorimo, a koliko rijetko to isto sprovedemo u djelo? Porazavajuća je činjenica da smo postali toliko zauzeti i okupirani osobnim životom, suvremenim načinom življenja i iskrivljenim životnim vrijednostima da više nemamo vremena niti za bližnje, a kamoli one kojima samo jedna kriva crta na našim usnama može učiniti vedrijim, suncem obasan dan, pa čak i tjedan, mjesec. Jesmo li doista toliko sebični? Jesmo li postali ili smo oduvijek i bili egoisti? Je li nam važno isključivo da je naš dom topao, da svaki dan imamo bogatu trpezu i da se mučimo birajući što ćemo danas pojesti dok oni drugi gladuju po cijeli dan? Da oblačimo odjeću najnovijih trendova, obuču koja mora biti u skladu s ostatkom „outfita“ dok netko tamo „manje bitan“ hoda bos, promrzao, izgladnio, dok su mališani kojima igračka znači više od hrane bez njih, a mi iste bacamo, šutamo i kidamo ne pomišljajući da ih možda podijelimo s njima manje sretnima? Jesmo li mi samo loši proizvođači naših roditelja? Nije uzalud rečeno da se temelji pravilnoga odgoja postavlja u obitelji. Jesu li oni mogli više? Jesu li nam mogli usaditi prave ljudske vrijednosti ili smo pak mi jednostavno trebali sami u sebi probuditi humanu stranu osobnosti? Postoje razni načini humanosti, a naša Mladež prepoznala je Dnevni centar „Vermont“ kao idealan način da posjetom i skromnom donacijom obilježi dan koji je UN-ova Glavna skupština davne 1993. godine službeno i proglasila Međunarodnim danom borbe protiv siromaštva. Namjera je bila da se obilježavanjem ovog dana upozori na problem siromaštva i bijede te potrebe za njihovim iskorjenjivanjem. Stoga je Odbor Mladeži, potaknut UN-ovim potezom, odlučio u listopadu obradovati mališane Dnevnoga centra darovanjem igrački te slatkiša kojim su djeci izmamili osmijeh na lice, no, ono što je svakako za njih najvažnije, jeste vrijeme provedeno s njima. Prenijet ću vam ovim putem i gestu koja me osobno dirnula, rekla bih tamo gdje sam najslabija, a to je u dječje malo srce koje kuca kao veliko. Nakon našeg posjeta učitelji Dnevnoga centra odlučili su odraditi radionicu u kojoj je zadatak mališana bio da na list papira zapišu svoje želje. Saznala sam kasnije da je jedna djevojčica, koja mi se za ovaj kratki posjet „brzinom munje“ zavukla pod kožu, na taj papirić napisala „Dragi gosti, molim vas, dođite ponovno“. Toplo vam je oko srca, i meni je, vjerujte, jer ta tamnoputa djevojčica crne blistave kosice ispletene u pletenicu, očiju koje su sijale od dobrote i ljubavi koje je željna, upravo ona od svih želja koje je mogla zamisliti, nije zamislila niti jednu materijalnu. Jeste li se postidjeli? Ja jesam!

Pitamo li se ikada ima li što ljepše od osjećaja zadovoljstva i duhovne ispunjenosti kada navečer, nakon ispunjenog dana, tonemo u san, a ujutru odmah pri otvaranju očiju prisjećamo se izmamljenog osmijeha, osjećaja sreće koji smo jednom našom malom gestom probudili u nekome?

Jeste li zadovoljni onim što vidite u ogledalu? Niste ?! Stiglo je pravo vrijeme za buđenje - probudite čovjeka u sebi, čovjeka u čovjeku.

Tea Ružić

Sjećam se tih bijelih predjela prekrivenih snijegom. Te sam godine bio opterećen brojnim brigama i nedaćama koje su me zadesile. Nisam bio svjestan svojih prilika koliko su me nepravilne stizale. Znao sam da sam propustio svoj glavni cilj koji sam tada imao u životu. Za utjehu, sreću sam potražio u tuđem svijetu i tih samačkih godina pokušavao sam se prisjetiti sela i dvorišta, seljana i mirisa pečenice. Zamagljenih malih prozora sa starinskom zavjesom. Laveža šarova i pijetlova redovitog buđenja. Ovdje se budim uz alarm, škripu kočnica i ponekom sirenom. Na trenutak sam se uspio poistovjetiti s tim davnim vremenom mirisa svježeg kave i pucketanja vatre iz kamina, vunjenih čarapa i crvenih hladnih obraza nakon jutarnjega obreda umivanja. Teško je što nisam ni ove godine došao, a još teže kad se prisjećam, stoga žurno oblačim odijelo i odlazim na dobro poznat put do mog radnog mjesta. Na putu do posla sreću sam dječaka koji se nudio da mi opere staklo i, kao i uvijek, dao sam mu sitno što imam u džepu. U blizini mog radnog mjesta nalazi se i jedna brijunčica gdje često znam svratiti da se obrijem i podišam jer mjesto na kojem radim zahtijeva da budem uvijek svjež obrijan i mirisan. Ljubazan i slatkorječiv i kad mi nije do toga. Često se znam zatvoriti u toalet, isplakati kao kiša i onda muški udahnuti pa nabaciti opet onaj veliki osmijeh te krenuti u nove radne pobjede.

- Gospodine Mihael - čujem u daljini dobro poznat ženski mirni glas.

- Da, kolegice - govorim ljubaznim tonom dok mi se ona približava svojim malim koracima.

- Vi i ove godine radite za blagdane? - upitala me radoznalim tonom.

Zbunjen i pomalo iznenađen njenim zapažanjem i pitanjem odgovaram: - Da, i ove godine.

- Oprostite - rekla je mirnim i sigurnim glasom - a želite li tada biti slobodni?

Pogledao sam je s osjećajem nemira u srcu. Kako me samo to mogla pitati?! Tim pitanjem nanijela mi je direktnu bol kao da je znala s čime se borim svih ovih godina. I dok sam je gledao i smišljao što da odgovorim, odmahнула je rukom i žurno otišla u drugom pravcu od mog stola. Ostatak radnoga dana proveo sam tražeći njen pogled i ponovni dolazak, ali je nije bilo. Kao da je negdje otišla. Po završetku smjene odlučih je potražiti i kazati joj svoj odgovor koji joj dugujem, ali sada odlučan. Nisam je uspio pronaći, navodno je izašla ranije s posla jer joj je dijete bolesno. Razmišljao sam o mogućim razlozima njezinoga pitanja upućenoga meni i došao do

zaključka da nema nikakav poseban značaj.

Bio je 15. prosinca. Dani su bili sve hladniji i mračniji, a ja sve umorniji od razmišljanja. Došavši kući jedne večeri, skupio sam se na kauču i odmah zaspao. Usnio sam jedan lijep i topao san. Sanjao sam svoje djetinjstvo, zelene livade, smiješak mojih prijatelja i polivanje vodom s izvora. Probudilo me zvono na vratima. Netko je uporno zvonilo. Pomalo snen i usporen približio sam se vratima da ih otvorim.

- Dobro jutro! Ovo je za vas.

- Zar je jutro? Oprostite, koliko je sati?

- Pola 9 - odgovori poštar.

- A da, subota je, ne idem na posao. Vjerojatno je opet neki račun. Trebaju se platiti režije - promrljah dok je poštar polako odmicao od mene.

- Da vidimo što i koliko ...

Dok sam otvarao kovertu, primijetih markicu moje zemlje. Najezih se i stresoh u trenu. Nešto se desilo, pomislih. Drhtavim rukama otvorih pismo i pročitah prve retke:

Dragi moj Mihael, jesi li dobro?

Baka te puno voli i pozdravlja. Mnogo nam svima nedostaješ....

Dalje sam čitao sa suzama u očima. A kad sam vidio mali smotuljak u kojem su bile prešane djeteline s četiri lista meni za sreću, nisam mogao izdržati. Plakao sam kao malo dijete. I dalje misli na mene, i dalje me voli usprkos svemu što se desilo. Osjećao sam veliki stid, u mom tijelu smjenjivale su se struje velike topline i gorčine. Suočen sa svojim jadom našao sam se na podu svoje dnevne sobe.

-Dosta je! - uzviknuo sam. - Želim živjeti, a ne proživljavati život. Nitko me ni na što nije tjerao. Sam sam kriv za sve. Imao sam slobodu, a sad sam zarobljen u vlastitom tijelu blokadom svojih misli. Nije lako pojaviti se sada nakon svega, a još teže mi je ostati ovdje i boriti se sam sa sobom. Priznat ću sve svoje pogreške i propuste. Želim opet biti onaj stari.

Nikome u svome okruženju nisam govorio o svom povratku. Na poslu sam se odrekao rada za praznike i dodatne plaće. Napokon idem kući. Neću se više samo sjećati, sada ću živjeti.

-Eno Mihija! - povikivali su glasovi sada već odraslih tinejdžera kojima sam nekad, kad su bili mali, dijelio bombone i davao pokoji novčić kada ih pošaljem da mi kupe cigare u seoskom dućanu.

- !! Je li gotov taj snješko? - upitah ih.

- Još malo - odgovoriše dječaci koji su razgrtali

snijeg u svome dvorištu i zabavljali svoju mlađu sestru.

-Dobar dan, teta Nado. Kako ste?

Pozdravim se s našom prvom susjedom koja me začuđeno gledala kao da me nije mogla odmah prepoznati.

-A, to si ti, Mihael! Promijenio si se. Kao da si malo smršao.

- A, možda malo - odgovorih tužnim glasom. -Teta Nado, je li moja baka kući? Ona ne zna da joj dolazim. Želim je iznenaditi.

- Jeste, kući je. Jadnica nigdje i ne hoda otkako se razboljela.

- Kako mislite razboljela? Prehlada?

- Vidim, sinko, da ti ne znaš... Tvoja baka je ozbiljno bolesna.

-Kako to mislite?

- Preživjela je infarkt i dalje ti neću ništa govoriti. Vidjet ćeš sam. Jadnica, pretrpjela je teške trenutke. Istog sam se trenutka osudio. To je sve zbog mene, ja sam uzrok njene bolesti. Duboko udahnuh i nesigurnim korakom krenuh u dvorište moje bake. I dok sam otvarao verandu koja je i dalje isto škripala, dočekao me moj vjerni prijatelj - pas šarov. Igra sa psom oslobodila me nelagodnoga osjećaja straha i napetosti i sad sam, već ohrabren, odlučno krenuo prema vratima kuće. Pokucah brzo dva puta i mirno pričekah domaćicu da mi otvori.

-Bože dragi! Je l' to moje oči vide moje dijete drago?! - povikala je baka koja je sad bila u kolicima. Sagnuo sam se da je poljubim i zagrlim što sam jače mogao. Plakala je i ljubila moje pro hladno lice. Svojim malim staračim izmorenim rukama milovala je moju gustu crnu kosu.

- Oprosti, bako, što sam otišao i ostavio te samu. Nisi me rodila, ali si moja majka. Ti si me othranila. Oprosti što sam bio grub i rekao mnogo ružnih riječi. Čovjek u ljutnji kaže što i ne misli. Oprosti mojoj nezreloj i ludoj mladosti. Mom razbojništvu. Oprosti što sam te osramotio svojim postupcima, što me zaslijepila pohlepa za bogatstvom i dokazivanjem na pogrešan način. Sad znam da si mi dala sve što si imala i ono najvrednije, svoje srce. Oprosti što se nisam javljao na tvoje pozive, što sam te odbacio. Tim postupcima sam ranjavao i sebe, al' moja tvrdoglavost me nije napuštala.

-Sinko moj, sve sam ti oprostila onoga trenutka kada si otišao. Baka se svaki dan moli Bogu za tebe i nema noći da ne zaspim bez tebe u mislima.

I dok je gledam onako malenu i sićušnu u plavim kolicima, tihim glasom je upitah što joj se desilo.

- A starost, sinko.

I onda primijetih da nema stopalo na lijevoj nozi. Kao da me nož probo, nemam snage da je više išta

upitam.

Zatim je nastavila: -A morala sam ga odsjeći kako bih ostala živa. Dobro sam ja sad, bitno je da srce kuca - reče mi kroz ironičan smijeh.

Postidio sam se koliki optimizam i radost ima moja baka, a ja sam davno umro u svome tijelu sahranjen svojim ubilačkim mislima. Shvatih važnu životnu lekciju. Hvalospjev ljubavi kojem sam se podsmjehivao tek sad mi je bio jasan. Najveća među njima je ljubav i upravo tako sada živim u pravoj gorućoj ljubavi. Moje je srce zapalio plamen te ljubavi koju sam tad osjetio i ne stidim se priznati da sam nanovo rođen. Da vam ne pričam kako mi je bio posebno lijep taj Božić u svojoj kući u toplini doma. Sad sjećanja nisu bila više tužna, sad svaki trenutak proživljavam s posebnom pažnjom. Ostao sam na poslu još neko vrijeme, odradio otkazni rok i vratio se u svoje gnijezdo ljubavi. Baka je dobila novo stopalo, a ja novorođeno srce.

Marija Medar

-OD DOŠAŠĆA DO TRI KRALJA-

Hrvatski božićni običaji

Božić, kao i mnogi drugi blagdani, ima veliki značaj u kulturi i tradiciji hrvatskoga naroda. Proslava i obilježavanje božićnih blagdana isprepletana je brojnim običajima. Neki od njih su novijega doba, a neki datiraju iz vremena naših davnih predaka. Svaki od njih ima posebno mjesto u tradiciji i kulturi hrvatskoga naroda i naša je zadaća sačuvati ih od zaborava.

Došašće

Došašće ili advent vrijeme je pripreme za Božić. Do XVI. stoljeća trajao je šest tjedana, a od tada traje četiri tjedna. Dominiraju osjećaji iščekivanja, nade i čežnje. Ključne osobe u došašću su sv. Ivan Krstitelj i Blažena Djevica Marija. Sv. Ivan Krstitelj preteča je Isusova dolaska i priprema narod za Isusovo djelovanje, te je poveznica između Staroga i Novoga zavjeta. Blaženoj Djevici Mariji posvećuju se rane jutarnje svete mise – zornice, koje su vrlo raširene u hrvatskom vjerničkom puku. Počinju prije zore dok se još nije razdaniilo. Imaju svečan ugođaj. Hrvatske adventske pjesme imaju marijansko obilježje. U tim adventskim pjesmama izražava se radost skorom dolasku Božića i potiču se vjernici da se duhovno pripreme za blagdan Božića, te se iskazuje poštovanje prema Blaženoj Djevici Mariji. U pojedinim krajevima u različito vrijeme počinju prave pripreme za Božić. U našim krajevima božićna priprava počinje već na dan sv. Katarine Aleksandrijske, poznatije u našem narodu kao sv. Kata, 25. studenoga. Od tada do Božića nema više vjenčanja i većih proslava uz što postoji i izreka: „Sveta Kata zatvara vrata.“

Adventski vijenac

U novije se vrijeme proširio običaj izrade adventskoga vijenca s četiri svijeće, a na svaku bi se adventsku nedjelju palila po jedna svijeća. Plete se od zimzelenih grančica, ali tako da nema početka ni kraja, što označuje vječnost. Čine ga dva temeljna simbola: krug i svijeće, odnosno svjetlo. U vijenac se umeću četiri svijeće koje označuju četiri razdjelnice u ljudskoj povijesti: stvaran-

je, utjelovljenje, otkupljenje i svršetak. Prve adventske nedjelje pali se prva svijeća i tako redom da do Božića gore sve četiri. Svjetlo svijeća označava dolazeće svjetlo Isusa. Adventske svijeće, izvorno crvene i bijele boje, upućuju na Isusovu žrtvu i pobjedu. Prema dugoj tradiciji, na vijenac su se stavljale tri ljubičaste svijeće - znak pokore i obraćenja kao pripreme Isusova dolaska, i jedna ružičasta koja se palila kao izraz radosti zbog Isusova rođenja. Prema jednoj tradiciji, *prva svijeća* nazvana je *prorokova svijeća*, *druga betlehemska*, *treća pastirska*, a posljednja *svijeća anđela*. Postupno paljenje svijeća znak je približavanja Božića.

Sveti Nikola

U vrijeme došašća slavi se i dan sv. Nikole 6. prosinca. Tada se darivaju djeca po uzoru na sv. Nikolu, biskupa koji je, prema legendi, noću potajno kroz prozor donosio darove siromašnim ljudima. Sv. Nikolu prate anđeli i Krampus, ovisno o tome radi li se o dobroj ili zločestoj djeci, koja od Krampusa dobivaju šibu obično zlatne boje. Djeca čiste svoje čizmice i stavljaju ih na prozore prije nego odu spavati, noć prije dana sv. Nikole. Ujutro, kad se probude, dočekaju ih čizmice pune darova.

Za vrijeme komunističkoga režima nastojalo se potisnuti tradiciju Sv. Nikole. Organizirale su se podjele darova koje je umjesto sv. Nikole donosio *Djed Mraz*. Djed Mraz je dobroćudni starac duge bijele brade s crvenom kapom na glavi, odjeven u crveni zimski kaput bijelih rubova. Posljednjih desetljeća u hrvatskom jeziku ovaj izraz zamjenju se izrazom *Djed Božićnjak*.

Sveta Lucija

Na dan sv. Lucije, 13. prosinca, brojni su običaji kod Hrvata. Do Božića je ostalo još dvanaest dana. Postoji običaj promatranja vremena svaki dan do Božića. Svaki od tih dvanaest dana predstavlja jedan mjesec sljedeće godine. Ako je vrijeme sunčano, maglovito ili kišovito,

vjeruje se da će takvo vrijeme biti taj pojedini mjesec u sljedećoj godini koji predstavlja pojedini dan od Sv. Lucije do Božića. Još jedan običaj je jako zanimljiv. Na Sv. Luciju djevojke upisuju imena 11-ero momaka na papiriće, a jedan ostave praznim. Svaki dan vade jedan papirić i spale ga. Vjeruju da je ime koje posljednje ostane ime momka za kojeg će se udati. A ako je posljednji papirić prazan, sljedeće godine neće se udati. Također, na Svetu Luciju sije se božićna pšenica kao simbol plodnosti, novoga života i njegove obnove. Samim svojim izgledom daje zelenilo i nadu usred zime i snijega, a služi i kao blagoslov ljetine istodobno ukrašavajući domove. Pšenica raste sve do Božića, kada se uređuje. Često se ukrašava hrvatskim bojama, crveno-bijelo-plavom trobojnicom, a katkad se unutar nje stavlja svijeća. Što je pšenica gušća i zelenija, vjeruje se da će biti bolja ljetina naredne godine. Poslije božićnih blagdana pšenica se daje pticama ili drugoj peradi da se taj sveti dio Božića ne bi uništio. Budući da je sv. Lucija zaštitnica očiju, postoje i običaji vezani za to. Taj dan štede se oči pa se ne rade ručni radovi.

Tucin dan

Dan sv. Tome Apostola, 21. prosinca, naziva se još i Tucin dan. Tada se rade velike pripreme za Božić. Pripremaju se božićne pečenke i peku božićna peciva. Kod Hrvata u našem kraju peciva imaju posebne nazive: *kruvokriž*, *kršanjak*, *žitnjak* i sl. Radi se okrugli kruh na koji se urezuju križevi, razne šare i modelirani likovi. Često se naprave i dva kruha: jedan za Badnjak, a drugi za Božić. Čiste se i metu kuće. Priprema se dovoljno drva za ogrjev. Pere se posteljina i krevetnina.

Badnjak

Ime *Badnjak* povezano je s riječju *bdjeti* budući da se na taj dan bdjelo čekajući Isusovo rođenje. Zbog samoga običaja bdjenja i nekadašnje situacije bez električne struje i modernih sprava bilo je nužno osvjetliti prostorije svijećama, koje su ujedno postale i simboli novoga života i nade. Izrađivale su se posebne svijeće, tzv. *voštanice*, a često su se povezivale tri svijeće hrvatskom trobojnicom. Običaj je i sjećanje na preminule ukućane te molitva za njih. Na sam su Badnjak ukućani rano ustajali, a žene

bi napravile božićni objed, pospremile dom i spravile nemrsku hranu za večeru budući da se na Badnjak posti. Muškarci su, pak, hranili stoku koja je trebala biti spokojna zbog božićnih svetkovina, a također su pripremali drva za ogrjev i nabavljali hranu koju bi domaćice potom pripravljale. Ranije, dok su u kućama postajala ognjišta, u kuću su se unosila tri velika panja koja su simbolizirala Sveto Trojstvo. Danas se na Badnjak najčešće donosi grančica koja se kao spomen na ovu tradiciju naslanja na zid kuće ili stavlja na ulazna vrata. Još jedan važan običaj vezan za Badnjak je i pečenje pečenice. Pečenica koja je ranije pripremljena peče se u krugu obitelji uz posnu trpezu i molitvu.

Božićno drveće

Premda je kićenje božićnoga drvca star običaj, u hrvatskim krajevima on nije bio raširen sve do sredine XIX. stoljeća, uglavnom utjecajem njemačke tradicije te prostorno-političkih dodira. Bez obzira na to što kićenje drvca nije bilo rašireno, domovi su se prije na Badnjak kitili cvijećem i plodovima, posebno zelenilom, a to su najčešće činila djeca. Isprva su se kitila bjelogorična stabla, a poslije zimzelena, i to voćem: najčešće jabukama, ali i šljivama, kruškama te raznim slasticama i ukrasima izrađenim od papira, najčešće lancima te raznim nitima. Čest su i lijep ukras bili pozlaćeni orasi kojima se kitilo drveće, a najčešće su se postavljale svijeće, simboli nade i božanstva. Poslije su se postavljali i komadići vate, voska ili papira koji su simbolizirali snijeg na drvцу i tako su ga ukrašavali. Danas je kićenje božićnoga drvca neizostavno u svim domovima, ali se to najčešće čini ukrasima kupljenim u dućanima.

Jaslice

Ispod drvca redovito se stavlja jaslice izrađene najčešće od drveta. Ostaju do blagdana Bogojavljenja, a u crkvama do blagdana Krštenja Isusova. One su prikaz Isusova rođenja. Sastoje se od pomičnih ili nepomičnih figurica Djeteta Isusa, Djevice Marije, sv. Josipa te pejzažnih kulisa. Složenije jaslice imaju i mnoge druge likove poput pastira, anđela, svetih triju kraljeva i sl. Vol i magarac često su sastavni dio jaslica.

Polnočka

Poslije večere na Badnjak još se malo sjedilo i razgovaralo, pjevalo ili molilo, a poslije se okupljalo na ulicama i odlazilo na sv. misu *polnočku* (*ponočka*, *ponočnica* ili *polnoćnica*). Sveta misa polnočka jedna je od najsvečanijih misa u godini i jedina koja se slavi u pola noći. Za čitanje evanđelja od starine se izabire Lukino izvješće o rođenju Isusa u Betlehemu. Na polnočki se prvi put pjevaju božićne pjesme koje su sastavni dio bogoslužja. Nakon polnočke okupljeni vjernici čestitaju jedni drugima s „Čestit Božić“, služe se kuhanim vinom i čajem ispred crkve te se vraćaju svojim kućama. Poslije polnočke često je obilato jelo s mesom, pečenicom, božićnim kolačima i pićima.

Božić

Ujutro ukućani jedni drugima čestitaju Božić. Za obilan i bogat doručak jede se pečenica, hladetina, domaće kobasice, kulen, slanina i sl. Na božićne mise djevojke i momci često su odlazili u različitim svečanim haljinama i svečanim narodnim nošnjama. Prvi posjetitelj koji bi posjetio kuću na Božić, tzv. *poležaj*, *polaznik* ili *položar*, trebao bi biti zdrav, krepak i veseo, što bi domu donijelo sreću, a često su se unaprijed domovi dogovarali o „slučajnom“ posjetitelju da se ne bi izazvalo nesreću.

Sveti Stjepan i Sveti Ivan

Drugi dan Božića slavi se dan sv. Stjepana Prvomučenika. Tada se mnogi običaji ponavljaju kao i na prvi dan Božića. Ide se na sv. misu, posjećuju se rođaci, prijatelji, kumovi, susjedi. Slavi se svetac zaštitnik i imendani.

Na treći dan Božića, 27. prosinca, slavi se Sv. Ivan. Na taj dan blagoslivlja se vino u crkvi. Dio vina se spremi, a dio popije sa željom za dobro zdravlje. Na taj se dan najčešće iznosi božićna slama iz kuće. Daje se domaćim životinjama, a dio se stavlja ispod kokoši koje će nasađivati. Vjerovalo se da božićna slama ima blagoslovljeno i posvećeno djelovanje.

Blagoslov domova i obitelji

Na drugi dan Božića započinje blagoslov domova i obitelji. Obično traje do Bogojavljenja, ovisno o broju vjernika u župi. U manjim sredinama može biti samo jedan dan. Na selu je župnik svečano išao po kućama u pratnji prakaratura i ministranata. Za blagoslov se priprema čista i uredna soba, najčešće dnevni boravak. Na stolu je križ, svijeća (koja gori za vrijeme blagoslova) i posuda s blagoslovljenom vodom i grančicom (najčešće s božićnoga drvca) kojom svećenik poškropi dom. Netko od ukućana dočeka svećenika na vratima doma i uvede ga. Svećenik pozdravlja riječima: „Mir kući ovoj“, a svi odgovaraju: „I svima koji prebivaju u njoj!“ Svećenik izmoli molitve i blagoslovi ukućane i dom svetom vodom te podijeli svete sličice, najčešće s božićnim motivima. Ukućani darivaju svećenika milodarom. Na vratima se ispisuje kredom G + M + B i godina ili se lijepi sveta sličica na kojoj piše „Mir i blagoslov, G + M + B, te godina“. G, M i B početna su slova imena Sveta tri kralja: Gašpara, Melkiora i Baltazara.

Nevina dječica

Dan Nevine dječice slavi se 28. prosinca. Zove se i Mladenci ili Mladinci, a u nekim krajevima i Šibarjevo ili Šibalice. To je dan kada se Crkva sjeća nevine dječice koju je dao pogubiti židovski kralj Herod bojeći se da će novorođeni Isus zauzeti nje-

govo prijestolje, pa je naredio da se poubijaju svi dječaci u Betlehemu i po svojoj okolici od dvije godine naniže nadajući se da će među njima biti i Isus.

U nekim se krajevima već na dan sv. Ivana pripremaju šibe za Mladence. Ujutro se ukućani žure zateći djecu nespremnu u krevetu i išibati ih. Tada nastane borba koja se odigrava po cijeloj kući i dvorištu. Roditelji lagano udaraju djecu šibom, a poslije ih darivaju suhim voćem i slatkišima.

Nova godina

Brojni običaji postoje i za Novu godinu, ali ih nema kao za Božić. U ranom srednjem vijeku Božić je bio početak godine, a kasnije je to postala Nova godina. Dana 31. prosinca kreću pripreme za svjetovnu proslavu Nove godine. Sprema se obilat blagdanski stol s kaloričnim jelima kao što su: sarma, pečene domaće kobasice, vinski gulaš i slastice: orehnjača, makovnjača, torta, suhi kolači. Pije se pjenušac. Nova godina se slavi u krugu obitelji ili bliskih prijatelja. Dana 1. siječnja uobičajen je odlazak na svetu misu čime Crkva obilježava početak nove godine.

Sveta tri kralja

Sveta tri kralja slave se 6. siječnja kada završavaju katolički božićni običaji. Još se zove i *Vodokršće* ili *Bogojav* jer na taj dan svećenik blagoslivlja vodu. Posljednji se put pali božićna svijeća, završava blagoslov domova i obitelji te se uklanjaju božićna drvca iz domova.

Kroz ovaj kratki pregled običaja vezanih za Božić možemo zaključiti da su božićni događaji i običaji duboko ukorijenjeni u kulturu i tradiciju hrvatskoga naroda. Naša je zadaća sačuvati ih od zaborava i oduprijeti se globalizacijskom trendu komercijalizacije Božića jer, samo ćemo na taj način naučiti generacije koje dolaze iskonskoj kulturi i običajima hrvatskoga naroda na ovim prostorima.

M. M.

Od ideje do projektnog menadžera

Poučena osobnim iskustvom, ali i znanjem stečenim na PA-i HDZ-a BiH prvi put prije otprilike mjesec dana skupila sam hrabrosti poduzeti dugo očekivani korak i okušati se u pisanju projektnih prijedloga, te došla na ideju da svoje iskustvo i motivaciju podijelim s drugima i svima vama zainteresiranim za ovaj način postizanja ciljeva koji mogu biti od kružne važnosti za lokalnu zajednicu.

Naime, alumnistima Političke akademije, između ostalog i meni kao jednoj od alumnistica V. generacije, nedavno je stigao motivirajući mail. Svi mladi političari educirani putem Akademije stožerne stranke Hrvata u BiH pozvani su da svoje ideje i ciljeve prenesu na papir te ih kroz projektni prijedlog upute *Zakladi Konrad Adenauer*, koja će donijeti odluku koji će projektni prijedlozi dobiti potrebna novčana sredstva i „zeleno svjetlo“ za sprovođenje u djelo na način kako su to i zamislili projektni menadžeri. Čitajući mail, razmišljajući i premišljajući se, iznenada oslušnuh glas koji mi je jasno poručio: „Ako sada ne pokušaš, nikada nećeš ni znati ishod.“ Razmišljajući tako poslušala sam intuiciju i odagnala strah te krenula u izazov, za mene potpuno novi i strani. Kada sam odlučila u kojem smjeru i obavila konzultacije s ljudima koji me svaki dan inspiriraju na nove poduhvate i bude u meni kreativnost, odlučila sam se za ideju koja bi bila usmjerena na organiziranje i provedbu okruglog stola čija bi tema vodila bila „Iskustva mladih tijekom političke kampanje, te kako se ista odražavaju na život mladog čovjeka“. Odluka je pala na tu ideju zbog srodnosti, s obzirom na to da sam studentica Fakulteta političkih znanosti te da se moja edukacija od samoga početka i odvija u tom pravcu, a još jedan od razloga je velika želja za poticanjem mladih na odlučnost, zauzimanje za sebe i hrabro iznošenje stavova ma kakvog karaktera oni bili. Otud, dragi čitatelji, moj projektni prijedlog pod nazivom „BUDI AKTIVAN- UKLJUČI SE“.

Pisanje projekata je vještina koja se uči. Da bi se izradio kvalitetan projektni prijedlog, potrebno je planiranje, informiranost i vještina pisanja projekta koji će sinergijski osigurati dobar rezultat i financiranje projekta. Najvažniji dio svakako su i zacrtani ciljevi, konkretni i jasno postavljeni, koji će vas, ukoliko odlutate, uvijek vratiti na pravi put. To što želimo postići mora biti ostvarivo i temeljeno na realističnim očekivanjima. Važno je ne postaviti previsoke ciljeve koje je nemoguće ostvariti, no svakako da nije mudar izbor niti pretjerano lako postavljeni ciljevi, koji za nas neće predstavljati izazov.

Porazavajuća je činjenica koliko nam sredstava iz EU-ovih fondova stoji na raspolaganju, doslovno „pred nosom“, te koliko nam se samo mogućnosti putem njih nude, a koliko zapravo neodlučnosti, nedovoljne informiranosti i iskustva te straha od rizika i neuspješnosti projekta posjedujemo. Svakako da se uvijek može odustati. To je bar lako, najlakše. Oštri sam protivnik takvih misli jer se neke prilike ipak nude samo jedanput u životu. Zašto ne iskoristiti potencijalne mogućnosti za učiniti boravak u Bosni i Hercegovini, u Brčko distriktu ljepšim, da ne kažem podnošljivijim i atraktivnijim za nas, a i sve oko nas.

Zbog svega toga mladima poručujem:

Nikada ne dopustite da vas strah od neuspjeha spriječi da pokušate krenuti u novi izazov. Možda je sada idealan trenutak za značajne promjene kojih ćeš ponosni pokretač biti upravo ti. Jer, ako imaš cilj, naći ćeš i put.

Tea Ružić

BRAT UZ BRATA, HRVAT UZ HRVATA

Pogledamo li godinama unatrag, shvatit ćemo da su vrijeme i brojni događaji doprinijeli promjenama, ali ono što svakako nije podleglo tomu jest otvorenost i svehrvatsko zajedništvo te, unatoč državnim granicama, duboka povezanost. Dakle, ne postoji uzalud izreka: Brat uz brata, Hrvat uz Hrvata. To je izraz koji na pravi način oslikava odnos Hrvata Bosne i Hercegovine i Hrvata u Republici Hrvatskoj, kao i izvan nje. Veže nas zajednička ideja kulturne, etničke, jezične i nacionalne povezanosti koja se na najjasniji način očituje u brojnim poveznicama. Čak i u ratnim vremenima, kojih se svi nerado sjećamo, postoji nešto vrijedno spomena, a to je ljubav među našim narodom, potezi obojeni hrvatskim osjećajima. Ljudi koji u sebi nose hrvatski duh, oplemenjen podnebljem i iskustvom, zauvijek ostaju jedno. Mnoge stvari u vremenu nemira, straha i nesigurnosti nisu bile jasne, ali jedno nikad nije bila upitno – naše zajedništvo. Protivnici su se mogli mijenjati, mogu i dan-danas, ali mi Hrvati ostajemo na jednoj strani, u bilo koje doba dana ili noći. „Odvojeni, ali ujedinjeni“, taj osjećaj i spoznaja od neprocjenjive su vrijednosti.

Jedinstvenost naše bliskosti zajednički je nacionalni identitet koji je neodvojivo i neraskidivo povezan s našom domovinom Bosnom i Hercegovinom. Ne zaboravimo junačku prošlost, kušnju i neizvjesnost kada je hrvatski narod zajednički krvario braneći svoje domove. Povijest naših odnosa ispisana je uzajamnim pomaganjem i solidarnošću u najtežim trenucima, vremenima kada smo, primajući metke, stajali jedni ispred drugih. Štitili smo se, hranili i na mnoge druge načine pritjecali jedni drugima u pomoć, ne razmišljajući i ne kalkulirajući unatoč opasnostima i rizicima koji su vrebali sa svih strana. Sve žrtave tog vremena zalag su koji nas obvezuje da u miru jačamo zajedništvo kako bismo sačuvali hrvatski narod na svojim višestoljetnim ognjištima. Sasvim je izvjesno da nas u predstojećem vremenu očekuju nova iskušenja i podmetanja kako bi se potaknule sumnje i oslabila vjera u zajedništvo Hrvata koje nam daje snagu i perspektivu ustrajati u dostizanju naših legitimnih nacionalnih ciljeva u BiH. No, kada i ako do sumnji dođe, dovoljno je „baciti“ pogled preko granice, vratiti sjećanja, probuditi svijest i ljubav jer ljubav ruši sve granice. Zajedno smo jači, kaže naš narod, a našim venama teče ista krv...

Nazočnost, povezanost i briga Republike Hrvatske, naših sunarodnjaka koji nam na bezbroj načina šalju poruku da nismo sami, ostavljeni na milost i nemilost, ponajbolje se zrcali kroz emisiju hrvatskih medija „Pogled preko granice“ koja izvješćuje o Hrvatima u BiH kao konstitutivnom narodu. „Pogledom preko granice“ zaviruje se u svakodnevicu malog čovjeka u BiH, prati vruća politička scena, događaji u hrvatskoj zajednici, sjećanja na velikane kulture, znanosti, povijesti... Upravo nam je danas kao sunarodnjacima pomoć i potpora potrebna više nego ikada.

Pod voditeljskom palicom poznatog *Silvija Stilinovića* emitiran je i poseban prilog o Hrvatima u Distriktu Brčko. Isti ne propustite pogledati na you tube kanalu HRT-a 4.

Dok mi, oslonjeni jedni na druge, spremno čekamo nove izazove.

Jelena Nikić Damjanović
Tea Ružić

„Domovina je ovo: kad si u njezinu naručju, sve su muke života snošljive, u tuđini i bijeli kruh je crn, u domaji i crni krušac slast.“

(Marija Jurić Zagorka)

Dragi čitatelji, podijelit ću s Vama nekoliko životnih trenutaka iz vremena kada je znalo bilo teško.

Bila su davna i najteža vremena kojih se svi nerado sjećamo. Strah i neizvjesnost prouzrokovana bre-menom rata. Sestru je nosio tata, a mene mama. Bojala sam se za drugu seku, jer nju nisu mogli nositi pa je išavši pored nas neprestance plakala, jer je htjela da mene spuste, a nju ponesu. Razdoblje rata, davna devedest i treća. Vraćali smo se od mjesta gdje smo se skrivali u vrijeme granatiranja, od podruma djeda Marijana do naše kuće, jer se smatralo da tijekom noći neće biti uzbune. Tata je tako rekao i uvijek smo ga slušali. Teško je pronaći riječi kojima bi bilo moguće opisati te strašne godine u ulozi mene kao tada šestogodišnjeg djeteta. Koliko su za nas djecu ratni trenutci doista bili strašni malo je i reći naspram toga kako su naši roditelji potpuno svjesni opasnosti pronašli snage i hrabrosti za ostanak. Ponekad se duboko zamislim pa i danas zahvalim Bogu na snazi koju im je tada davao u borbi da istraju. Iako smo svaku večer morali prenočiti u podrumu, te noći vratili smo se kući spakirati se za put. Nas tri sestre i djed namjeravali smo otići s mamom, a tata bi morao ostati na liniji. Mama je bila trudna, a djed bolestan. Sjećam se te večeri kada smo sve spakirali i pripremajući se za put opraštili od tate. On je želio da odemo i možda zato i nisam osjećala strah, jer nas je držao u obećanju da mi idemo samo na neko vrijeme kod rođaka u Zagreb, a da će on doći skelom dok se malo primiri i svi skupa onda idemo za Njemačku. Nikada ne ću zaboraviti taj osjećaj i želju za odlaskom pa sam molila mamu da krenemo prije nego svane, ali ona nije pristala. Čim je svanulo shvatila sam zašto. Djed je plakao, nije želio ići na put i rekavši to mami morali smo se odmah raspakirati. Plakala sam i plakala. Cijelu noć čekajući polazak na put nikako se nisam mogla pomiriti s činjenicom da je put otkazan i da ostajemo kući. Strašno ljuta na mamu cijeloga dana i danas kad pričamo o tim vremenima u šali mi znaju reći kako sam tada baš ja najviše željela otići. Poslije sam shvatila da mama nije mogla krenuti na put, jer se brinula za djeda i kao da sam ju htjela razumjeti. Devedeset mu je godina kako da ga ostavi samog, gdje će on sam dok tata bude na liniji. Nije mogla.. Te riječi sam čula kako krišom govori tati nagovarana da ubijedi djeda da ipak s nama pođe. U svojoj dječijoj ljutnji mislila sam da joj nikada ne ću oprostiti. Htjela sam vidjeti taj Zagreb, pošto sam u Zoviku najviše vremena morala provoditi u podrumu ili pećini u Peškirima čak nerijetko iza velikog kamena u rijeci. Mrzila sam taj prečesti i skoro svakodnevni zvuk sirene koji je označavao uzbunu. Kao da su bili u iščekivanju da sjednemo jesti pa da ga puste, nikad ga ne ću zaboraviti. Svi smo se krili, često i svećenik sa nama, sada već pokojni fra Tihomir Sadrić. Pripovijedaju mi kako sam znala biti ljuta u takvim situacijama i na uzbunu obično reagirala riječima: „Neka nas više pobiju ili puste na miru.“ Nisam se htjela kriti.

Danas razmišljajući o tomu mislim da je šala, a iznenađim se nekim situacijama i kako sam bila hrabra, kao da se nisam plašila. Naravno, bila sam premala za razumijevanje opasnosti koja je prijetila. Često smo na te zvu-

ke morali i zaleći nasred dvorišta. Mama nije dala nositi svijetlu odjeću. Sjećam se i posebnih trenutaka po noći kada smo skriveni u pećini bili primorani zaspati. Nikako nisam mogla rano zaspati, bilo mi je tijesno pored seka, a i dječak koji je ležao na drugoj slamarici stalno je nešto zapitkivao. Ili je bio gladan ili je morao ustati. Tako se jasno sjećam prizora kako mu njegova mama daje jesti, a ja gladna pokušavam zaspati, ali nikako ne uspijevam. Zbog toga i dan danas posebno obožavam pekmez od šipka koji je on obavezno dobio na kruh svaku večer prije spavanja. Poslije svog obroka ušuškao se i zaspao dok sam ja još dugo budna razmišljala kako ću mamu nagovoriti da pita njegovu mamu da i ja dobijem jednu krišku. Nisam se usudila, možda da jesam današnja sjećanja nebi bila tako čista i jaka te potiskivala suze u oku.

Dok sam kao tada nesvjesno dijete silno željela otići, danas je moje jedino opredjeljenje i izbor – ostati. Kada se prisjetim tih događaja od prije dvadeset i više godina koja su i danas negdje duboko u meni i ne blijede, čvrsto želim svjedočiti onima koji se promišljaju otići i napustiti svoju rodnu grudu. Željela bih im poručiti da je bilo mnogo težih dana, bilo je većega straha i neimaštine, ali opstali smo i ostali na svome pragu. Opstati i ostat ćemo i ovoga puta jer Hrvati vole svoj dom i domovinu.

Jednako važan cilj je okupljanje svih nas oko zajedničke ideje i promišljanja što još korisno možemo uraditi za naš narod, kako ga potaknuti da bude čvršće vezan za svoje stoljetno ognjište, da uživa u svome kraju i svome narodu, da ovdje kreira svoju budućnost i da manje mašta o tuđini te kako smanjiti želju za tuđinom i dalekim krajevima koji svojim lažnim sjajem primamljuju naše ljude. To je izazov i ispit pred nama. Svjesni smo toga problema i nema čarobnoga štapića za njegovo rješenje. Svakodnevno pronalazimo i implementiramo poneko od rješenja, a jedno od njih krije se i u ovom broju HDZ-a gdje zajedništvom jedni drugima pomažemo, međusobno se uvažavamo i bodrimo uspjeti izgraditi svoj dom baš na ovim drevnim našim prostorima. Naša vjera, strpljenje, ljubav i nada daju nam volju i snagu da se nosimo s problemom i da ih rješavamo.

Rješenje vidimo u zajedništvu, kontinuiranom radu, u stvarnoj želji i uključivanju svih važnih aktera radi rješavanja problema s kojima se mladi susreću. Posebice mi mladi koji smo tek na početku moramo više sudjelovati u javnom životu kako bismo se izborili za više i bolje. Samo od nas ovisi hoćemo li se znati izboriti za vlastite vrijednosti i spremno odlučiti za ostanak.

I za kraj motivirani stihovi od Alekse Šantića

*Ostajte ovdje!
Ostajte ovdje!... Sunce tuđeg neba,
Neće vas grijati kô što ovo grije;
Grki su tamo zalogaji hljeba
Gdje svoga nema i gdje brata nije.*

Jelena Nikić Damjanović

SLUŽBENI POSJET PREDSJEDATELJA PREDSJEDNIŠTVA BiH

<< Mi nismo sami >>

Danas 16. listopada upriličen je službeni posjet Brčko distriktu predsjedatelja Predsjedništva BiH i hrvatskoga člana Predsjedništva prof. dr. Dragana Čovića.

Predsjednik prof. dr. Čović poznat je po svenazočnosti s hrvatskim pukom ma gdje god on bio. Stoga, posjet poput ovoga nije iznenađujući niti slučajan. Od samoga početka obavljanja svoje funkcije hrvatskoga člana Predsjedništva, prof. dr. Čović aktivno je nazočan u svim situacijama i boljkama hrvatskoga naroda. Iako možda mnogi ne dijele moje mišljenje, on svoju nazočnost često veoma mudro ne otkriva, no, po cjelokupnoj poziciji Hrvata u BiH, pa i u našem Distriktu, evidentno je da govorim istinu. Sigurna sam da je ovim, samo još jednim u nizu posjetom, hrvatski član Predsjedništva upravo želio uliti sigurnost Hrvatima brčanskoga kraja, dokazati i pokazati ostalima mještanima da mi nismo sami te da svi naši problemi imaju putanju: putanju koja se proteže do njega samoga i njegovih najbližih suradnika i koja tako nalazi siguran put rješavanja istih. Na sastanku se razgovaralo o mnogim temama, ali jedna od ključnih svakako je približavanje naše zemlje Europskoj uniji, kojem je Brčko distrikt dao doprinos kroz odgovore na 1 770 pitanja iz Upitnika Europskog povjerenstva.

„Nama su ostavljeni vrlo skromni preduvjeti kako bismo dobili kandidatski status. Jedan od njih je da se usvoji proračun na svim razinama vlasti, barem u fazi nacрта, kroz jedanaesti mjesec. Drugo pitanje su

akcize, te treće pitanje je u vezi prijevoda Upitnika koji se članicama EU-a mora predati do 15.12. 2017. godine“, izjavio je nakon sastanka prof. dr. Dragan Čović. Ono što je svakako važno jeste i vijest koju je na sastanku s predstavnicima vlasti Distrikta iznio predsjedatelj Predsjedništva BiH, a to je da bi se već narednoga utorka trebali iznijeti detalji o statusu kandidature BiH prigodom susreta s komesarom Johannesom Hanom i sa šeficom EU diplomacije Federikom Moggerini.

Nakon službenoga sastanka s gradonačelnikom i članovima brčanske vlade predsjedatelj Predsjedništva BiH te predsjednik HDZ-a BiH sastao se bez nazočnosti medija s dužnosnicima HDZ-a u Distriktu u prostorijama zgrade HKD-a „Napredak“. Sama njegova pojava **ulila je dozu sigurnosti u vene svakoga žitelja kojim teče „hrvatska krv“**. Svakako da se radujemo njegovom ponovnom posjetu, no prednost Hrvata ovoga kraja jeste upravo postojanje i dugogodišnje djelovanje na političkoj sceni, kako ga ja volim nazvati “čovjeka iz naroda” dr. Ante Domića, koji nam istu dozu sigurnosti u naša srca ulijeva svakoga dana, a svoju borbenost i bezuvjetnu ljubav prema vlastitom tlu te hrvatskom puku dokazuje onim najvalidnijim, djelima iz dana u dan.

Tea Ružić

SAMI NAPRAVITE KOMPOST

U kuhinji i vrtu ima uvijek dosta otpadaka koji se mogu pretvoriti u kompost - važno organsko đubrivo. Iskoristite otpad koji obično bacate u smeće za izradu komposta koji vrijedi poput zlata za vaše biljke.

Dobar kompost popravlja strukturu tla, obogaćuje ga humusom i korisnim bakterijama i osigurava biljkama korisne hranjive materije. Može se upotrijebiti površinski ili da se ukopa u zemlju. Za kompostiranje se može iskoristiti pokošena trava, stabljike cvijeća i povrća, sitni otpad pri rezanju živica, vlažna slama, sijeno, vlažni treset, lišće, borove iglice, kora drveća, pa čak i jednogodišnji korov. Iz kuhinje možete iskoristiti razne organske otpatke kao što su: ljuske od jaja, listiće čaja, talog kave, pepeo od drveta, piljevinu i sl. U kompost se ne bacaju krupnije grane, lišće oraha, bolesne biljke, osje-menjeni korovi, ostatci kuhanih jela i proizvodi životinjskoga podrijetla. Kompostanu treba smjestiti na neki neupadljivi dio vrta, a poželjno je da to mjesto bude zaštićeno od vjetera i jakoga direktnog sunca. Preporučuju se dimenzije 1x1, 5x2 m. Može biti ograđeno ciglom, žicom, tvrdom plastikom ili drvetom. Iskopajte 15 cm duboku jamu i do polovice je napunite kamenjem radi drenaže (odvodnjavanja).

Kompost se slaže sljedećim redom: sloj od 15-ak cm organskoga otpada, zatim to prekrijete s nekoliko lopata staroga komposta punoga bakterija koje će potpomoći razlaganje, a nakon toga 2-3 cm zemlje. Slojevi se ponavljaju do visine od 1,5 m. Ako se masa osuši, možete je zaliti s malo vode. Odozgor i sa strane kompostiranom materijalu dodajte 2 cm zemlje. Ljeti je potrebno 10-14, a zimi 14-18 tjedana da se organski materijal raspadne i kompost bude spreman za uporabu. Hranjivi kompost koristit će vašem vrtu. Time ćete ne samo na najprihvatljiviji način zbrinuti organski otpad već ćete reciklirati hranjive tvari. Kompostiranjem hranite vaše biljke i sudjelujete u rješavanju problema otpada.

Ružica Jokić

Specifičnosti Brčko distrikta na europskom putu

Potpisivanjem Daytonskoga mirovnog sporazuma i okončanjem rata u Bosni i Hercegovini Brčko distrikt dobio je status sasvim različit od svih lokalnih zajednica u zemlji. Naš grad ima status jedinstvene administrativne jedinice lokalne samouprave koji je pod suverenitetom Bosne i Hercegovine. Specifičnost ove lokalne zajednice ogleda se kroz činjenicu postojanja vlastite zakonodavne, izvršne i sudbene vlasti. Skupština Brčko distrikta donosi vlastite zakone koji moraju biti usklađeni sa zakonima Bosne i Hercegovine i Statutom Brčko distrikta BiH.

Na putu Bosne i Hercegovine k ulasku u Europsku uniju Brčko distrikt BiH ravnopravno sudjeluje u stjecanju prava i ispunjavanju obveza zajedno s entitetima i županijama u skladu sa svojim nadležnostima. Dugo vremena je Brčko distrikt bio pod protektoratom supervizora, točnije od njegove uspostave do 2012. godine, kada se u našem gradu otvara Ured delegacije Europske unije koji predstavlja dodatnu pomoć u radu ove lokalne zajednice po pitanju europskih integracija. Svi smo shvatili važnost i ozbiljnost ovoga posla pa je tako Brčko distrikt 2013. godine pri Uredu gradonačelnika uspostavio Ured za europske integracije pred kojim se našao ozbiljan posao. Nakon usvajanja Reformske agende 2015.-2018. godine nadležni organi i institucije pristupile su izradi Akcijskoga plana za provođenje mjera iz Reformske agende. Poseban izazov predstavljala su pitanja iz Upitnika koje je Bosna i Hercegovina zaprimila u prosincu 2016. godine. U skladu s nadležnostima pred Brčko distriktom našlo se oko 1770 pitanja na koja smo pripremili odgovore i dostavili nadležnoj Direkciji za europske integracije.

Da bi Bosna i Hercegovina postala dio europske obitelji, moramo ispuniti obveze koje je pred nas postavila Europska unija, prije svega moramo stvoriti povoljnu političku, ekonomsku i društvenu klimu, odnosno moramo baštiniti i živjeti europske vrijednosti. Mladi ljudi koji danas žive u Brčko distriktu i u cijeloj Bosni i Hercegovini žele bolju, razvijeniju, bogatiju Bosnu i Hercegovinu, a u isto vrijeme želimo zadržati i neke posebnosti i specifičnosti koje naša zemlja ima.

HDZ BiH kao jednu od najvažnijih odrednica u svom političkom djelovanju stavlja upravo članstvo u Europskoj uniji te ulaže velike napore u stvaranje političke klime koja će ubrzati proces ulaska u EU, stoga ne čudi da je upravo dr. Dragan Čović u veljači 2016. godine podnio zahtjev za članstvo. Kako na državnoj razini tako je i u Brčko distriktu upravo HDZ BiH, moglo bi se reći, pokretač europskih vrijednosti. Upravo je klub zastupnika HDZ-a BiH u Skupštini Brčko distrikta predlagatelj izmjene Zakona o javnoj upravi kojim je stvoren novi Odjel za europske integracije i međunarodnu suradnju, čime smo i u tom pogledu postali specifični u čitavoj Bosni i Hercegovini. Kroz ovaj odjel koji će se baviti procesima europskih integracija, programima razvojne pomoći i pretprijetnim fondovima EU-a pružit će se prilika mladim, obrazovanim ljudima da stječu i unapređuju znanje iz ove oblasti te višestruko donesu korist svojoj zajednici za priliku koja im je pružena.

Članstvo u Europskoj uniji pruža brojne blagodati, prije svega stabilnost i gospodarski razvitak, i to je odrednica koja daje nadu u bolju budućnost kako sadašnjih tako i budućih generacija naših krajeva. Kao sve sredine u BiH tako i Brčko distrikt ima velika očekivanja po pitanju projekata koji se financiraju iz sredstava Europske unije i tu vidimo priliku da se dodatno unaprijedi naša lokalna zajednica.

Brčko distrikt je u svom dosadašnjem radu posvećenom europskim integracijama pokazao krajnju ozbiljnost i velike napore kako bi, unatoč znatno manjoj administraciji u odnosu na entitete, u najmanju ruku ravnopravno parirao u ispunjavanju preuzetih obveza.

Dug je put iza i ispred nas da bismo postali nova zvjezdica na europskoj zastavi, ali upornost, želja, mladi, obrazovani ljudi, ljudi dokazivanja i rada najveći su resursi s kojim raspoložemo te je naša obveza da iskoristimo priliku koja nam je pružena i uvedemo našu zemlju u europsku obitelj.

Delfa Dejanović

Sveti Franjo i priroda

Franjevački habit, križ i stigme samo su neke od prepoznatljivih oznaka koje upućuju na svetoga Franju. Sveti je Franjo u svom djetinjstvu bio nespontanog, avanturističkog i radosnog duha, a posebno se volio isticati u bonvivanskom društvu. Sin trgovca iz Asiza i francuske plemkinje često je u mladosti znao rasipno trošiti očev novac na zabave, ali ga je isto tako i bezazleno i dobroćudno

davao potrebitima. Ratne nedaće toga vremena kulminirale su zarobljeničtvima i bolestima. Tako se i sveti Franjo našao u ulozi zarobljenika sputanoga teškom bolešću, bolešću koja će iznjedrili njegovu duboku duhovnu transformaciju. Sveti se Franjo sve više povlačio u osamu. Spokoj i sreću nalazio je u prirodi, slobodu u samoći, a zadovoljstvo u druženju sa siromašnima. U svome duhovnom rastu odrekao se materijalnih dobara i zagovarao je život u čistoći, poniznosti i siromaštvu. Dok je molio u crkvi svetoga Damjana u Asizu, triput je čuo zov Raspetoga: „Franjo, idi i popravi moju kuću koja se ruši!” Slijedeći asketski način života i Gospođu Siromaštinu sveti je Franjo oduševljavao druge te su se i oni opredjeljivali za pokornički način život. Broj Franjinih nasljedovatelja povećavao se enormnom brzinom, a kulminirao je osnutkom franjevačkoga reda čiji je službeni naziv glasilo *Ordo fratrum minorum* (Red manje braće).

Velikodušnu ljubav i duboko poštovanje prema prirodi u stilu provansalskih trubadura sveti je Franjo iskazao u *Pjesmi brata Sunca* poznatu i pod nazivom *Pjesma stvorova*. Ovu svoju jedinu na talijanskom jeziku sačuvanu pjesmu spjevao je u čast Bogu pozivajući stvorenja da Ga zajedno s njim slave.

Kako je i kada nastala pjesma?

Godine 1225. svi su bili zabrinuti za njegovo zdravlje, a on je samo mislio kako će drugima koristiti. Tako je, dok je bolestan, bespomoćan i gotovo slijep ležao u jednoj slamnatoj kolibici uz crkvicu svetoga Damjana, napisao ovu pjesmu.

Njegovo antropomorfizirano poimanje prirode jasno dolazi do izražaja u posebnom izboru riječi ko-

jima opisuje nebeska tijela i prirodne pojave. Sunce, Mjesec, vjetar i oganj naziva braćom, a zvijezde, vodu i zemlju sestrama. Sve ih piše velikim slovom doživljavajući ih kao ljudska bića u bliskoj rodbinskoj vezi sa svima nama. Pečat njegove ljubavi, pokornosti i predanja Kristu velikodušno je, zahvalno i ponizno otisnut u stihu u kojem je i tjelesnu smrt odmila nazvao sestricom. Ova besmrtna pjesma odraz je njegove neisprpne ljubavi prema prirodi i posebnog odnosa prema stvorenjima.

Budući da je bio primjer kakav stav treba njegovati prema svemu stvorenom, smatra se zaštitnikom životinja i okoliša. Često se prikazuje u krajolicima okružen pticama i životinjama u svome franjevačkom habitu. Njegov spomendan obilježava se 4. listopada.

N. M.

Sveti Ivan Krstitelj

Ivan Krstitelj, sin Zaharije i Elizabete, ima značajnu i odgovornu otkupiteljsku ulogu. Budući da dugo nisu mogli imati djece, rođen je na Zaharijinu i Elizabetinu veliku radost. Roditelji su mu nadjenuli ime *Ivan* (hebrejski *Johan*) što znači *Gospodin je milostiv*. Gospodin je uistinu pokazao svoju milost samim začecom Ivana, ali i vraćanjem glasa Zahariji koji dotad nije mogao govoriti. Živeći u pustinji prepoznatljivo odjeven u devinu dlaku, Ivan se prehranjivao skakavcima i medom. Njegova uloga kao propovjednika velika je i specifična. Osvješćivao je narod neumorno propovijedajući o blizini Božjega kraljevstva i tako pozivajući sve na obraćenje. Sveti je Ivan mnoge krstio, čak i samoga Isusa Krista. Iako je prolazio kroz teške muke i patnje, dosljedno i postojano slavio je Boga do mučeničke smrti odrublivanjem glave.

Podmilačje u Jajcu poznato je po svetištu svetoga Ivana Krstitelja. Jedno je od najposjećenijih svetišta u Bosni i Hercegovini u koja svraćaju vjernici moleći za duhovno i tjelesno ozdravljenje. Danas se može čuti drevna legenda prema kojoj je tijekom noći crkva premještena na drugu obalu Vrbasa i tako spašena od Turaka. Mnogi svjedoče milostima koje su primili i često hodočaste. Ne posjećuju ga samo katolici, nego i drugi vjernici.

N. M

SVETI IVO, ČOVJEK POKORE I ŽRTVE

Sjećam se još uvijek riječi svoje bake, dok sam se kao djevojčica u popodnevним satima, ispijajući čašu mlijeka, upuštala u razgovore o njezinoj mladosti. Bio je to naš dio dana, samo nas dvije. Ona je pričala a ja sam je dječjim, crnim i vidno uzbuđenim okicama promatrala te pozorno slušala svaki detalj, koji i dan-danas pamtim. Između svih njenih priča i dogodovština iz mladosti, odlično se sjećam i priče o svetom Ivi i odlascima svake godine u njegovo svetište u Podmilačju. Rekla bih da je 24. lipanj bio jedan od njezinih omiljenih dana u godini. Otvorenog srca mi je govorila: "Tejo, želim da, kada odrasteš, pođeš u svetište sv. Ivi i zamoliš za ono što najviše želiš u životu, a onda gledaj kako ti se ta želja, ukoliko si je iskrenog srca zamolila, polako i ostvaruje".

Pri spomenu sv. Ive, svi odmah pomislimo na Podmilačje, premda se ovaj svetac slavi po cijelome svijetu. Podmilačje,

nadomak Jajca, poznato je po krasnom vodopadu i lijevoj zavjetnoj crkvi sv. Ive, mržnjom uništenom, a ljubavlju izgrađenom. Ovo je svetište jedno od najstarijih u Bosni i Hercegovini, a datira iz 15. stoljeća. Za vrijeme rata, 1. ožujka 1993. godine, srpska vojska do temelja je razorila svetište svetog Ive u Podmilačju. Mještani svjedoče da se začula snažna eksplozija, a sve što je od te eksplozije i mržnje bilo spašeno jest čudotvorni kip svetog Ivana Krstitelja.

Sveti Ivo, svetac je koji je svoj život okončao mučeničkom smrću živeći vjerske ideale. On je bio čovjek pokore i žrtve, te je to samo jedan od razloga što ljudi u njega imaju posebno povjerenje. Moćan je zagovornik kod Boga, jer medicina nas liječi, ali Bog ozdravlja. On je pripremio put dolasku Isusa Krista, odlikovao se pokorničkim životom i jakom propovjedničkom dimenzijom, pozivajući sve ljude na pokoru i obraćenje. To je i univerzalna poruka, osobito u današnjem svijetu gdje su moralne vrijednosti poprilično poljuljane. Sv. Ivo uči nas poniznosti i služenju drugima, ne stavljajući sebe u središte pozornosti. Njegovo svetište čuveno je po brojnim čudesnim ozdravljenjima bolesnih u duši ili tijelu. S koljena na koljeno prenose se priče o iscjeliteljskoj moći tog svetišta, nepokretnima koji su prohodali i duševnim bolesnicima koji su poslije molitve našli svoj mir.

Istražujući o sv. Ivanu Krstitelju pronašla sam i zapis fra Josipa Markušića, koji mi je posebice privukao pozornost:

„Kod sv. Ive u Podmilačju neispovijedani se ispovijedaju, otpadnici obraćaju, mlaki se jačaju i vraćaju kršćanskoj svijesti. Događaju se obraćenja i milosno Božje djelovanje...“

Da sve ovo nije samo puka priča, uvjerala sam se osobno u kolovozu ove godine, onog trenutka kada sam prvi put, na ponos svoje bake, i kročila u Podmilačje. Osjećaj ispunjenosti u srcu ne mogu vam prenijeti ni dočarati, isto kao što ni meni moja baka nije. Ono što mogu jest pokušati probuditi želju i volju da se svatko od vas, dragi čitatelji, uputi ka ovom čudotvornom mjestu. Mnogi od nas nisu ni svjesni koliko su sretni i uvijek traže nešto više, stoga se prvenstveno trebamo zahvaliti Bogu na zdravlju nas i naših najbližih, a zatim pomoliti za buduće vrijeme.

Potaknuti pričama naših baka i djedova o ljepoti svetišta, ove je godine Mladež Hrvatske demokratske zajednice BiH molitvu, zahvale i molbe svih nas hodočašćem usmjerila ka predivnom Podmilačju. Čista srca i duše, nakon ispovijedi ispunjene blagošću, mirom i ljubavlju, vratili smo se svojim domovima i obiteljima.

Tea Ružić

SVI SVETI

PONOVNI SUSRET S NAŠIM NAJMILIJIMA

Postoji jedan dan kada s velikom nadom odlazimo na naša groblja. Jedan dan kada rado posjećujemo taj grumen zemlje gdje počivaju naši bližnji. To nije i ne može biti sasvim običan dan. Naprotiv, toga dana svi sveci koji su hodili ovom zemljom, znani i neznani, nama su na raspolaganju. Nebo je otvoreno za suradnju oduvijek, ali taj dan vjerujemo da ima posebne beneficije. Svi sveti 1. studenoga naš su moćni termin za ufanje, molitvu i spas duša naših najmilijih. Za posebne prilike posebni su uvjeti.

Mjesto vječnoga počivališta naših pokojnika za taj veliki događaj mora biti dostojanstveno i uredno kao naš dom za vrijeme blagdana. Počupane travke, pometeno lišće, mirisno cvijeće i pripravljene svijeće. Sve spremno za ponovni susret, svečanost s dubokim emocijama i promišljanjima. Čvrsto ufanje uz savršenu ljubav, ponizna molitva i iskren zagovor bez oklijevanja. Težimo bar na trenutak čuti tu savršenu Pjesmu nad pjesmama koja nosi najljepšu nagradu utjehe, ohrabrenja i spokoja. Neprocjenjiva vrijednost koja je utkana u sve nas i otkrivena u poniznim i iskrenim zagovorima za one koji su završili svoj zemaljski hod. Ne možemo se više gledati oči u oči, ne možemo ih više poljubiti niti zagrliti. Ne možemo pričati, smijati se, ne možemo ih dodirnuti. Da, ne nalazimo se na istom mjestu, ali čini nam se da sada ipak jesmo na našem zajedničkom mjestu susreta.

Očima duše možemo ih još jednom u svome srcu poljubiti i poručiti im koliko ih volimo i, što je najvažnije, izravno u Božju košaricu prosljediti molbu za oprostjenje svih prljavih i pakosnih misli, riječi, djela i propusta koja im priječe put do ostvarenja njihovoga konačnog životnog poslanja. Svojim zalaganjem pred Bogom i neumornim molitvama, uz pomoć slavne Božje vojske, osiguravamo tu zlatnu i čudesnu propusnicu, najdragocjeniji dar našim pokojnicima jer, stvoreni smo za Nebo i njegovo prelijepo mjesto - raj. Stoga je ovo dan naočigled drugih promatrača mnogo više od klasičnoga spomena, upaljene svijeće i mirisnoga cvijeća.

Poput svjetlosnih zvijezda koje obasjavaju put u noći Svih svetih, naša groblja izgledaju posebno svečano i veličanstveno. Mnoštvo gorućih nada, mira, radosti i ljubavi vječno će osvjetljavati put svim putujućim dušama u nebo jer, razloga za slavlje ima i uvijek će ga biti dok je naših uslišanih moli-

tava. Stoga, ovo je i dan radosti jer nikad nismo bliže našim najmilijima kao danas i svaki put imamo priliku isprositi im veliku milost koja im je potrebna. Svi sveti, zagovarajte i nas žive na zemlji da svojim djelima i načinom života zadobijemo milost kod Boga i budemo neumorni molitelji za duše koje su napustile zemaljski svijet.

Marija Medar

TRAGOM PROŠLOSTI - BOBOVAC

Kraljevski grad Bobovac smješten je u brdima srednje Bosne na području općine Kakanj i Vareš. Podignut je na strmoj stepenastoj stijeni južnih padina planinskog masiva Dragovskih i Mijakovskih poljica, iznad ušća Mijakovske rijeke u Bukovicu. Prvi puta se spominje u pisanim dokumentima oko 1350. godine. Podigao ga je ban Stjepan II. Kotromanić u prvoj polovini XIV. stoljeća. Sjedištem bosanskih vladara ostao je od bana Stjepana II. Kotromanića preko svih bosanskih kraljeva pa sve do prestanka bosanske samostalnosti i osmanskog osvajanja 1463. godine. Položaj grada, konfiguracija terena i fortifikacija oko Bobovca omogućili su efikasnu odbranu u slučaju napada. Gradu se može prići iz dva smjera: od Kraljeve Sutjeske ili od Vareša. Sastojao se od gornjeg grada s četvrtastom kulom čiji ostaci postoje i danas te gornjeg grada koji je niži nekih 20 metara, dužine 40 metara i širine oko 25 metara. Značaj Bobovca ogleda se u tomu što je bio vojno politički centar Bosanskog kraljevstva. U njega su dolazili strani izaslanici, osobito iz grada Dubrovnika i Venecije, ali i iz drugih dalmatinskih gradova kao što su Šibenik i Trogir. Bobovac je bio teško osvojiva utvrda, a o tomu svjedoči podatak kada je car Dušan godine 1349. i 1350. došao s vojskom da ga osvoji te u svom naumu nije uspio.

Budući da je imao važnu ulogu, državnu i vojnu, razumljivo je da su ga bosanski vladari nastojali uzdići da bude dostojno mjesto njihova stolovanja. Zbog toga su pozivali razne umjetnike i obrtnike koji su svojim radom i djelima ostavili svoj pečat na gradu, a o tomu svjedoče i materijalni ostatci. Posebno se ističu nadgrobnice ploče bosanskih vladara iz grobne kapele. Bile su izrađene od crvenog poliranog mramora, a prikazivale su pokojne vladare u ležećem položaju. Na Bobovcu su boravili i drugi ljudi osim kraljevske obitelji: vojna posada, razni obrtnici, stručnjaci i umjetnici. Grad je pao pod Osmansku vlast 1463. godine nakon dugih borbi. Osmanska vojska je bila najmodernija i najveća vojna sila svoga vremena. Kralj Stjepan Tomašević je tražio pomoć od Pape i Venecije, jer je bio svjestan situacije u kojoj se nalazi Kraljevstvo, ali pomoć je izostala.

Grad je pao pod Osmansku vlast nakon što je vojvoda Radak koji je bio zapovjednik odbrane otvorio vrata grada i na taj način izdao svoga kralja. Zbog toga je bio nagrađen od strane sultana Mehmeda II. na način da mu je odrubio glavu uz izjavu: „Kada si tako vjeran svome naorodu s kojim si iste vjere kako ćeš biti vjeran meni?!“ Nakon osvajanja grad je opustošen, bedemi porušeni, zgrade su popalili izuzev grobne kapele bosanskih kraljeva. Grad je u potpunosti napušten u XVI. stoljeću. Vrijeme je nakon toga ostavilo svoj trag. Konačno, odlukom komisije za očuvanje Nacionalnih spomenika od 6. studenog 2002. godine Bobovac je dobio status Nacionalnog spomenika, a to podrazumijeva najveći stupanj značaja i zaštite njegovih kulturno-povijesnih vrijednosti.

HODOČAŠĆE NA BOBOVAC I POSJET SAMOSTANU U KRALJEVOJ SUTJESCI

Pejić Mario, prof.

Dana 22. listopada 2017. godine članice Zajednice žena HDZ-a BiH „Kraljica Katarina Kosača“ Organizacije za Brčko distrikt sudjelovale su u molitvenom pohodu na Bobovac, srednjovjekovnu utvrdu koja je bila sjedište bosanskih vladara sve do turskog osvajanja Bosne 1463. godine, a koja se povezuje sa sjećanjem na dan smrti posljednje bosanske kraljice Katarine Kosače, čije častno ime nosi i naša zajednica.

Tom prigodom naše članice upriličile su posjet samostanu, galeriji, knjižnici i muzeju u Kraljevoj Sutjesci, a uslijedilo je i cjelodnevno druženje s ostalim članicama Zajednice žena „Kraljica Katarina Kosača“ HDZ-a iz cijele BiH. U molitvenom danu za Domovinu i hodočašću na Bobovac sudjelovao je s izaslanstvom i predsjedatelj Predsjedništva BiH i predsjednik HDZ-a BiH dr. Dragan Čović.

Misno slavlje na kraljevskom gradu Bobovcu predvodio je nadbiskup vrhbosanski, kardinal Vinko Puljić uz koncelebraciju vojnih biskupa u Bosni i Hercegovini i Republici Hrvatskoj mons. Tome Vučkića i mons. Jure Bogdana. Molitveni pohod Bobovcu pokrenuo je kardinal Puljić u znak sjećanja na dan smrti bosanske kraljice Katarine Kosače 25. listopada 1478. godine, s ciljem ujedinjenja u molitvi za vlastiti narod i domovinu Bosnu i Hercegovinu, ali i za sve ljude i narode koji u njoj žive. Kardinal Puljić odredio je i da se 25. listopada, na dan smrti kraljice Katarine Kosače, u svim župama slavi misa za Domovinu.

VRIJEDNO SPOMENA – SINIŠA GLAVAŠEVIĆ

“I nemojte biti sami u budućnosti. A grad, za nj ne brinite, on je sve vrijeme bio u vama. Samo skriven. Da ga krvnik ne nađe. Grad – to ste vi”

Prije nekoliko dana, paleći svijeće u večernjim satima, u počast žrtvi gradu Vukovaru, glavom mi je prolazilo bezbroj misli i pitanja o toj 1991. koju nisam ni doživjela s obzirom da sam svjetlost dana ugledala tek 1995. godine, nakon prekida svih nesretnih ratnih zbivanja. Emotivna, tužna i pomalo ogorčena na samu sebe, shvativši koliko malo znam o često nazivanoj „najkrvavijoj bitci“, odlučila sam istu večer istražiti i spoznati tragičnu povijest koju je moja nacija proživjela. Jedino spoznajom istine moći ću je prenijeti na sljedeće generacije, na svoju djecu. Nemamo je pravo zaboraviti jer naša djeca moraju znati i povijest i istinu Domovinskog rata.

Svake godine početkom studenog u svima nama, naročito onima koji su preživjeli te tmurne dane, probude se sjetne misli i zebnja oko srca zbog davne 1991. godine i mučeničke borbe za grad Vukovar. Svima nam je manje-više jasno što se dogodilo te nesretne i bolne godine. Međutim, možda većini nije poznato ime čovjeka, hrvatskog novinara i publiciste, koji je imao hrabrosti tijekom radijskog emitiranja iznijeti tekst „Optužnice“ o krivcima za tužni pad Grada.

Tužno je prisjećati se svega i vraćati film toliko godina unatrag. Neki kažu da ne treba gledati u prošlost. No, potrebno je zbog onih kojih više nema, zbog onih koji još uvijek nemaju mirne sne, kao i zbog nas koji trebamo pamtit i prolivenu krv nedužnih i suze koje za njima i dalje teku. Dvadeset i šest godina je prošlo, a za mnoge kao da se jučer zbilo. Velikosrpska agresija na grad nade i budućnosti počela je u kolovozu 1991. godine. Tada je sve počelo i ujedno stalo. Je li moralo doći do toga, pitam se često... Ostaje samo nada da se ovakve stvari

neće ponoviti.

Vratimo se na čovjeka čije ime stoji u samom naslovu. Siniša, iz moje spoznaje rekla bih Siniša, hrabri Glavašević. Toliko hrabrosti u tako teškom vremenu, ljubavi prema gradu i ljudima bez obzira na razlike. Sigurna sam da ju je rijetko tko imao. Bio je novinar koji je svojim smirenim glasom, srčanošću i svojim **“Pričama iz Vukovara”** pomjerao granice, a slušateljima Hrvatskog radija Vukovar ulijevao nadu. Nadu u ono, kako često kažemo, bolje sutra. U trenutku kada je odlučno u eter plasirao riječi koje su izvan zadanih radijskih propisa, sve što je dobro činio, brzo je zaboravljeno. **“Optužnicom”** koju je izgovorio u studenom 1991., hrvatsku je vlast optužio za smrt Vukovara. Navodim samo dio teksta koji je na mene ostavio poseban trag:

„Osuđujem vas, gospodo zastupnici, za sve njihove boli, za sav strah kojim su ispunjene dječje oči, za svaki prigušeni krik, za sve suze, isplakane i neisplakane.“

Obraćam se vama, dragi čitatelji i čitateljice, osobito moji vršnjaci i vršnjakinje, koji smo imali sreću „roditi se pod sretnom zvijezdom“ i biti „djeca mira“ jer nismo upoznali patnju i bol, nismo doživjeli glad i neimaštinu, neprospavane noći zbog granatiranja, strah i trepet od gubitka voljenih osoba! Tko sam ja da sudim, osuđujem ili govorim da su riječi o pitanju uloge vlasti u obrani Vukovara u Glavaševićevoj izgovorenoj „Optužnici“ istinite, ili da je cijela priča imala i neki prikriiveni cilj, ili da je to bila samo još jedna politička igra ili istina koja je „preko pleća“ Glavaševića izašla na vidjelo??? Nitko. Jedan je onaj koji sudi.

Siniša Glavašević pročitao je „Optužnicu“ tijekom radijskog emitiranja, što ne znači da je on ujedno i autor. Glavaševićev mladi život ugašen je u 31. godini. Dva dana nakon pada Vukovara odveden je u nepoznato i od tada mu se gubi svaki trag. Žalosno, zar ne?!

Siniša Glavašević smatra se simbolom hrvatskog ratnog novinarstva te jednim od junaka Domovinskog rata, za što je posmrtno odlikovan 2011. godine.

Nama ostaje najpoznatiji esej iz njegova pera **„Priče o Vukovaru”** kao podsjetnik na njegovu riječ i djelo o Vukovaru koji je danas to što jest: simbol otpora, obrane i hrvatstva.

Tea Ružić

Siniša Glavašević: Priče o Vukovaru Riječi koje Vukovarom i danas odzvanjaju

“Odustajem od svih traženja pravde, istine, odustajem od pokušaja da ideale podredim vlastitom životu, odustajem od svega što sam još jučer smatrao nužnim za nekakav dobar početak, ili dobar kraj. Vjerojatno bih odustao i od sebe sama, ali ne mogu. Jer, tko će ostati ako se svi odrekne sebe i pobjegnemo u svoj strah? Kome ostaviti grad?”

Tko će mi ga čuvati dok mene ne bude, dok se budem tražio po smetlištima ljudskih duša, dok budem onako sam bez sebe glavinjao, ranjiv i umoran, u vrućici, dok moje oči budu rasle pred osobnim porazom?”

Tko će čuvati moj grad, moje prijatelje, tko će Vukovar iznijeti iz mraka? Nema leđa jačih od mojih i vaših, i zato, ako vam nije teško, ako je u vama ostalo još mladenačkog šaputanja, pridružite se.

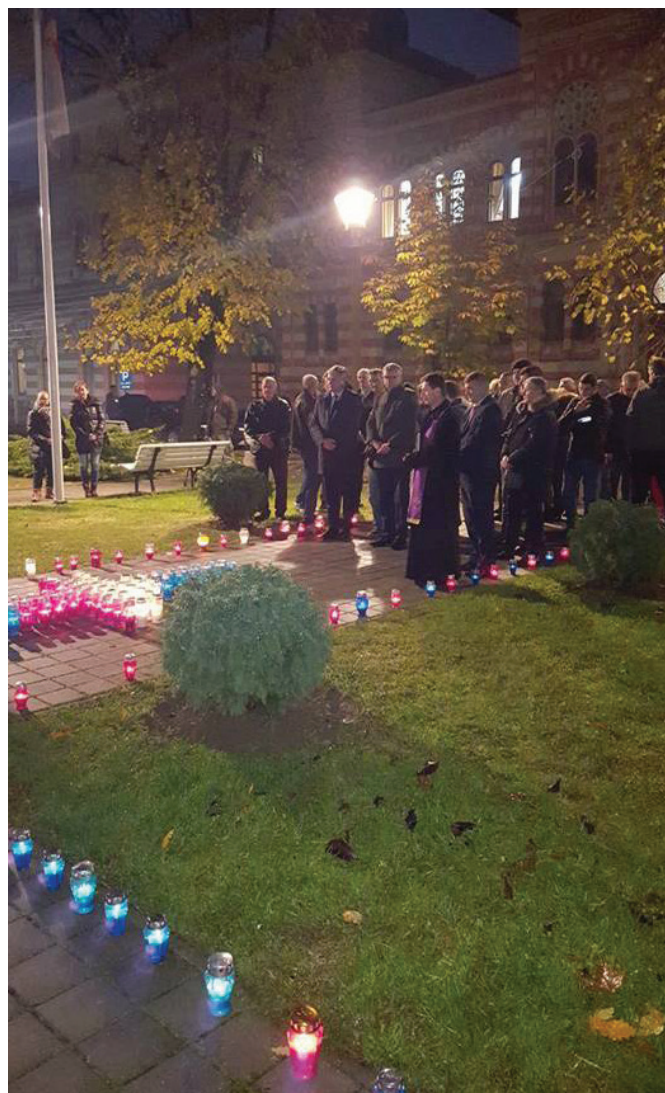
Netko je dirao moje parkove, klupe na kojima su još urezana vaša imena, sjenu u kojoj ste istodobno i dali, i primili prvi poljubac - netko je jednostavno sve ukrao jer, kako objasniti da ni sjene nema?”

Nema izloga u kojem ste se divili vlastitim radostima, nema kina u kojem ste gledali najtužniji film, vaša je prošlost jednostavno razorena i sada nemate ništa.

Morate iznova graditi. Prvo, svoju prošlost,

tražiti svoje korijenje, zatim, svoju sadašnjost, a onda, ako vam ostane snage, uložite je u budućnost. I nemojte biti sami u budućnosti.

A grad, za nj ne brinite, on je sve vrijeme bio u vama. Samo skriven. Da ga krvnik ne nađe. Grad - to ste vi!”

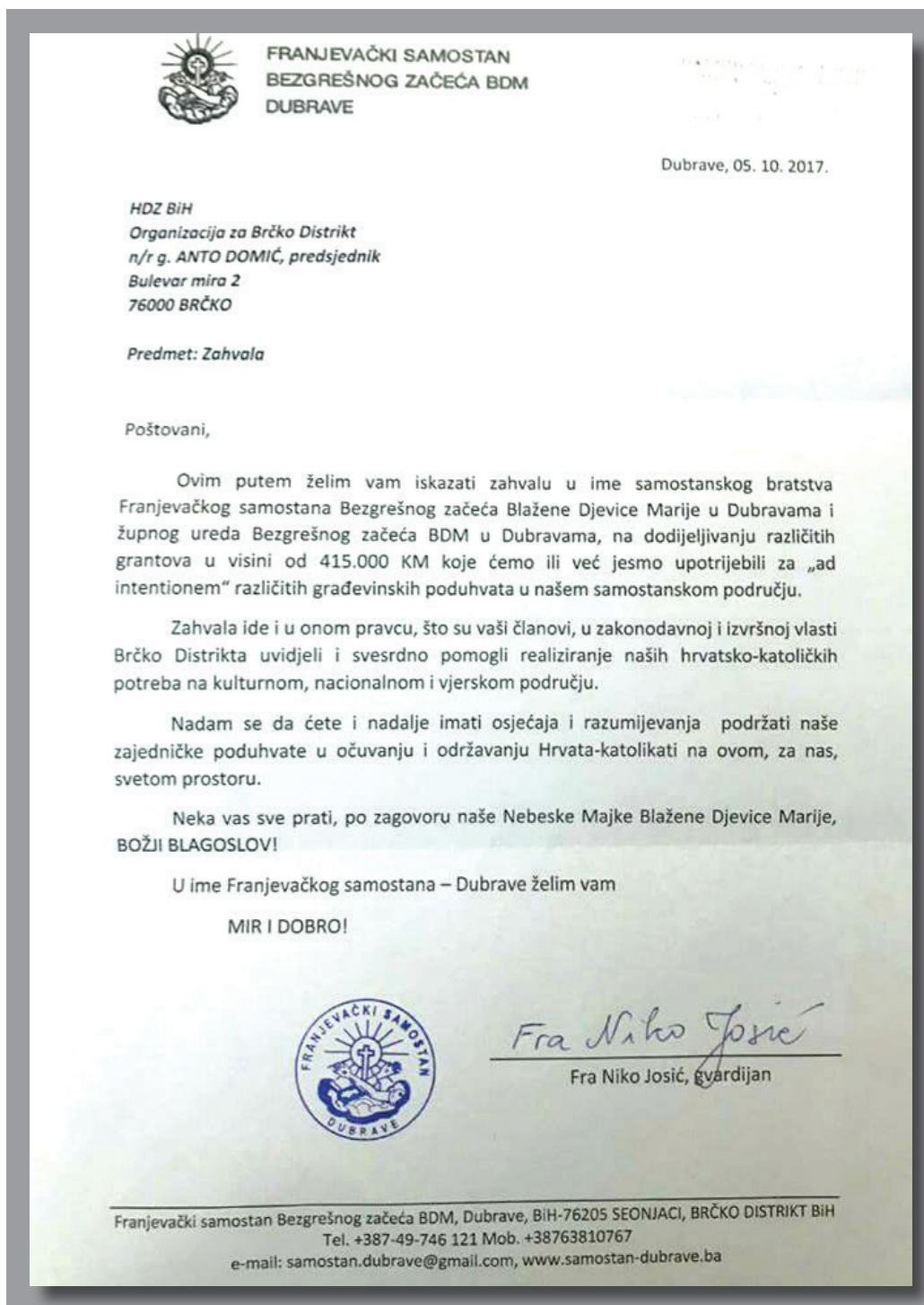
VEČE ŽENA

DR. ANTI DOMIĆU ZAHVALA U IME SVESRDNE POTPORE U REALIZIRANJU HRVATSKO KATOLIČKIH POTREBA

Pristigla zahvala Organizaciji HDZ BiH u Brčko Distriktu na ruke predsjedniku dr. Anti Domiću od strane franjevačkog samostana Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije Dubrave. Zahvala je u ime svesrdne potpore u realiziranju hrvatsko katoličkih potreba na kulturnom, nacionalnom i vjerskom području.

„Nadam se da ćete i nadalje imati osjećaja i razumijevanja podržati naše zajedničke poduhvate u očuvanju i održavanju Hrvata katolika na ovom, za nas, svetom prostoru“ - navodi se, pored ostalog, u zahvali koju potpisuje gvardijan franjevačkog samostana Dubrave fra Niko Josić.

ZAJEDNICA ŽENA „KRALJICA KATARINA KOSAČA“ HDZ-a BiH

Kraljica Katarina Kosača, rođena Hercegovka, rođena je u Blagaju 1425. godine u obitelji hercega Stjepana Kosače, vojvode Humske zemlje, a udajom za bosanskoga kralja Stjepana Kotromanića 1446. godine ujedinjuje Bosnu i Hercegovinu. Stoluje u Bobovcu u blizini Kraljeve Sutjeske i tu rađa troje djece od kojih jedno umire. Nakon smrti supruga Stjepanov sin iz prvoga braka Stjepan Tomašević postaje kraljem, ali Katarina ostaje na dvoru dobivši titulu *kraljice majke* koju joj je novi kralj dodijelio. Pod najezdom Turaka 1463. godine Katarina je primorana napustiti Bobovac te bježi na Kupres. Tu boravi neko vrijeme, a zatim se pred novim osvajanjem Turaka povlači do Konjica, potom do Stona i Dubrovnika. U Dubrovniku je boravila neko vrijeme, ali pošto su turske vlasti željele pokoriti Dubrovnik, a Dubrovačka Republika je htjela sačuvati svoju slobodu, Katarina je pošla dalje – do Rima. Tu se zalagala za oslobađanje svoje zemlje, kao i promicanje i obranu svoje katoličke vjere. Kraljica Katarina Kosača-Kotromanić umrla je 25. listopada 1478. godine u Rimu. Njezino je tijelo položeno na počasno mjesto u bazilici „Santa Maria in Araceoli“ u Rimu, a njezine plemenite ljudske i vjerske vrline posebice su joj priznate kad je proglašena blaženom.

Oporuka: Kraljica je Katarina u oporuci svoju zemlju Bosnu i Hercegovinu ostavila u nasljedstvo Svetoj Stolici i Vatikanu koji može njom upravljati po svojoj mudrosti.

U ovoj ženi naša je zajednica prepoznala djevojku, majku, suprugu, udovicu, prognanicu i s ponosom smo uzele njeno ime za ime naše zajednice žena. Zajednica žena HDZ-a BiH „Kraljica Katarina Kosača“ zalaže se za promicanje ljudskih prava i sloboda, jednakopravnosti spolova u društvu, političkom odlučivanju i obitelji. Cilj i djelovanje Zajednice žena jeste promicanje ravnopravnosti spolova kao temeljnoga kriterija demokracije, zalaganje za što bolji i kvalitetniji život obitelji, koja je temelj zdravoga i sretnoga društva u cjelini. Zajednica žena HDZ-a BiH „Kraljica Katarina Kosača“ samostalna je, suvremena, proeuropski opredijeljena organizacija čiji se program temelji na demokršćanskim načelima.

Zajednica žena HDZ-a BiH „Kraljica Katarina Kosača“ radi na:

-promicanju zaštite samohranih majki, zaposlenih žena, zdravstvenu zaštitu žena i poboljšanje uvjeta

i položaja žena na selu

-pravu žena da sudjeluju i da budu birane u sva javna izabrana tijela, kao i muškarci

-upoznavanju žena s njihovim temeljnim ljudskim pravima

-promicanju smanjenja smrtnosti novoređenčadi i male djece

-promicanju bavljenja žena sportom kao jednim od oblika za postizanje i očuvanje zdravlja žena

-izradi strategije za borbu protiv nasilja nad ženama

promicanju i poticanju te provedbi programa uz potporu medija usmjerenih na sprječavanje, rano otkrivanje i liječenje raka dojke, maternice i drugih

vrsta zloćudnih bolesti reproduktivnoga sustava žena

ostvarenju programa o ravnopravnosti spolova u obrazovanju

-poduzimanju aktivnosti radi otklanjanja pravnih, administrativnih, kulturnih, običajnih, društvenih i gospodarskih prepreka kako bi se ženama osiguralo da na svim razinama sudjeluju u odlučivanju o pitanjima vezanim za okoliš, gospodarenje prirodnim resursima i provedbu politike održivoga razvoja

-iskazivanju posebne pozornosti za budućnost mladeži i obrazovanja te će na organiziraniji način i sukladno interesima mladeži približiti vlastito djelovanje i poimanje društvenih odnosa i vrednota za koje se zauzima

**Izvoli, tu smo za TEBE! UČLANI SE!
ZAJEDNICA ŽENA „KRALJICA KATARINA KOSAČA“**

Čestit Božić

i sretnu

Novu 2018.

želi Vam

HDZ
BOSNE I HERCEGOVINE
ORGANIZACIJA ZA BRČKO DISTRIKT